

KOMISJONI OTSUS,**4. aprill 2006,****riigiabi kohta, mida Ühendkuningriik kavatseb anda tuumarajatiste likvideerimise agentuuri asutamiseks***(teatavaks tehtud numbri K(2006) 650 all)***(ainult ingliskeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)***(2006/643/EÜ)*

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles palunud huvitatud isikutel esitada eelnimetatud sätete ⁽¹⁾ kohaselt oma märkused ja võttes arvesse neid märkusi

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 19. detsembri 2003. aasta kirjas, mille komisjon registreeris 22. detsembril 2003. aastal, teavitas Ühendkuningriik komisjoni tuumarajatiste likvideerimise agentuuri (Nuclear Decommissioning Authority) (edaspidi "meede") asutava seaduseelnõu riigiabimõjudest.
- (2) 20. veebruari 2004. aasta kirjas D/51248 esitas komisjon meetme kohta küsimusi. Ühendkuningriik vastas neile küsimustele 29. märtsil 2004. aastal saadetud kirjas, mille komisjon registreeris 15. aprillil 2004. aastal.
- (3) 16. juuni 2004. aasta kirjas D/54319 esitas komisjon meetme kohta lisaküsimusi. Ühendkuningriik vastas neile küsimustele 14. juulil 2004. aastal saadetud kirjas, mille komisjon registreeris 19. juulil 2004. aastal.
- (4) Ühendkuningriik esitas meetme kohta lisateabe 10. septembril 2004. aastal saadetud kirjas, mille komisjon registreeris 14. septembril 2004. aastal, ja 14. oktoobril 2004. aastal saadetud kirjas, mille komisjon registreeris 19. oktoobril 2004. aastal.
- (5) 1. detsembri 2004. aasta kirjas teatas komisjon Ühendkuningriigile oma otsusest algatada seoses abiga EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 ettenähtud menetlus.

- (6) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta (edaspidi "menetluse algatamine") avaldati Euroopa Liidu Teatajas. ⁽²⁾ Komisjon palus huvitatud isikutel esitada oma märkused.
- (7) Ühendkuningriik esitas komisjonile oma märkused menetluse algatamise kohta 31. jaanuari 2005. aasta kirjas, mille komisjon registreeris samal päeval.
- (8) Komisjon sai huvitatud isikutelt märkusi. Komisjon edastas need Ühendkuningriigile, andes võimaluse neile vastata. Ühendkuningriik esitas oma märkused 4. märtsil 2005. aasta kirjas, mille komisjon registreeris 7. märtsil 2005. aastal.
- (9) Ühendkuningriigi ametiasutuste ja komisjoni vahelised kohtumised toimusid 20. aprillil, 25. augustil ja 11. oktoobril 2005. aastal.
- (10) Ühendkuningriik esitas meetme kohta lisateavet 23. jaanuari 2006. aasta kirjas, mille komisjon registreeris samal päeval. Selle kirja lisa saadeti 1. veebruari 2006. aasta kirjas, mille komisjon registreeris samal päeval. Ühendkuningriik esitas meetme kohta veel lisateavet 7. veebruari 2006. aasta kirjas, mille komisjon registreeris samal päeval. Ühendkuningriik esitas täiendava lisateabe 7. veebruari 2006. aasta kirjas, mille komisjon registreeris 10. veebruaril 2006. aastal. Peale selle esitas Ühendkuningriik veel lisateavet 29. märtsil 2006. aasta kirjas, mille komisjon registreeris 30. märtsil 2006. aastal.
- (11) Ühendkuningriik oli üks esimesi riike maailmas, kes rakendas tuumatehnoloogiat nii tsiviil- kui ka sõjalisel eesmärgil.

2. ABI ÜKSİKASJALIK KIRJELDUS

⁽¹⁾ ELT C 315, 21.12.2004, lk 4.

⁽²⁾ Vaata joonealust märkust nr 1.

- (12) Ajal, mil see tehnoloogia võeti esmakordselt kasutusele, pöörati peamiselt tähelepanu teaduse edusammudele ning tõhususe saavutamisele. Tuumarajatiste kohustusi üldiselt ei võetud arvesse või nendega arvestati väga pealiskaudselt.
- (13) Tänu kasvavale teadlikkusele tuumarajatiste lõpliku likvideerimise vajadusest eraldati tuumarajatiste kohustuste täitmiseks rahalisi vahendeid. Neist aga ei piisanud selleks, et tulla toime kohustustega, mille hinnanguline suurus oli veel väga ebamäärane ja kasvas järjest. Isegi 20. sajandi lõpul tegelesid tuumarajatiste kohustuste haldamisega kõik nende omanikud eraldi ja enamjaolt olukorrast olenevalt.
- (14) Ühendkuningriigi valitsus oli arvamusel, et selline haldamine on ennast ammendanud ning tuumarajatiste kohustuste tõhusamaks käsitlemiseks tuleb see ohutust säilitades asendada uue ja tõhusama meetodiga.
- (15) 2001. aastal otsustas Ühendkuningriik hakata otsima viise, kuidas koondada avalikule sektorile kuuluvate tuumarajatiste kohustuste haldamine ühtse avalik-õigusliku asutuse kätte. 2002. aasta juulis avaldati valge raamat pealkirjaga "Managing the Nuclear Legacy – A strategy for action". Valge raamatu ideid rakendati pärast konsulteerimist õigusaktides 2004. aasta energiaseaduse kujul.
- (16) Selle õigusakti sätete alusel asutati uus valitsusväline avalik-õiguslik asutus, tuumarajatiste likvideerimise agentuur (Nuclear Decommissioning Authority, edaspidi "NDA"). NDA hakkab järk-järgult vastutama enamiku avalikule sektorile kuuluvate Ühendkuningriigi tuumarajatiste kohustuste haldamise eest.⁽³⁾ Selleks antakse tuumarajatiste ja varad NDA omandisse. Koos varade ja rajatiste omandi-õigusega antakse NDAle üle ka nii vastutus tuumarajatistega seotud kohustuste eest kui ka kõik nende rajatistega selgelt seotud finantsvarad.
- (17) NDA eesmärk on hallata tõhusalt ja ohutult tuumarajatiste kohustusi. NDA võib jätkata talle üle antud materiaalse põhivara käigushoidmist, kui nende varade käigushoidmisega kaetakse enam kui nende vältimatud kulud, vähendades seega nende kohustusi. NDA on avalik-õiguslik asutus, millel ei ole ärilisi eesmärke. Ta ei investeeri uutesse varadesse ega alusta uut tegevust.
- (18) NDA ei likvideeri ise rajatisi, mille eest ta vastutab. Ta annab selle ülesande teistele üksustele. Samuti võib NDA sõlmida
- lepingu tuumarajatiste varade haldamiseks. Üksusi, millele on NDA andnud rajatiste haldamise ülesande, nimetatakse rajatise haldamisloa omanikuks saanud ettevõteteks (Site Licensee Companies, edaspidi "rajatise haldaja"). Esialgu on rajatiste haldajateks rajatiste endised omanikud. Hiljem valitakse need pakkumismenetluse teel, pidades silmas seda, kui võrd nad aitavad kaasa tuumarajatiste likvideerimise ja puhastamise turu tegelikule arengule.
- (19) Oma tegevuse rahastamiseks kasutab NDA talle üleantud finantsvarasid ja üleantud materiaalsest põhivarast saadud puhastulu. Kuna on üsna tõenäoline, et nendest vahenditest ei piisa selleks, et kanda tuumarajatiste kohustuste haldamise kogukulusid, rahastab puudujäägi riik.
- (20) NDAle anti üle Ühendkuningriigi Aatomienergia Agentuurile (United Kingdom Atomic Energy Agency, edaspidi "UKAEA") kuuluvad varad. Meetme selle osa kohta tehtud komisjoni otsusele on viidatud eespool 5. põhjenduses. Komisjon leidis, et meetme kõnealune osa ei kujutanud endast riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- (21) NDAle anti üle ka ettevõtjale British Nuclear Fuels Limited (edaspidi "BNFL") kuuluvad varad. Käesolev otsus käsitleb seda meetme osa. Kuigi BNFLi varad anti NDAle juba ametlikult üle, kehtestas Ühendkuningriik üleminekukorra tagamaks, et riigiabi ei antaks enne, kui komisjon teeb kõnealuse asja kohta lõpliku otsuse.
- (22) BNFL on riigi osalusega äriühing, kes tegutseb tuumaenergiasektori mitmes allharus. Ta on tegev peaaegu kõigis tuumkütusesükli etappides: tegeleb uraani rikastamisega (Urenco kaudu), tarnib tuumkütust, toodab elektrienergiat ja käitleb kasutatud tuumkütust.
- (23) NDAle on üle antud enamik BNFLi tuumaenergeetikaalast tegevusest ja rajatistest. Talle on üle antud:
- kõik *magnox*-elektrijaamad ja Maentwrogi jaam;
  - Sellafieldi rajatis, sealhulgas THORP (Thermal Oxide Reprocessing Plant edaspidi "THORP") ja Sellafield Mox Plant (edaspidi "SMP"). Sellafieldi rajatis hõlmab ka üht eespool nimetatud *magnox*-jaama (Calder Halli jaam) ja väikest soojuse ja elektri koostootmisjaama (Fellside'i jaam);

⁽³⁾ See ei hõlma Briti Energia kohustusi, kuigi Briti riikliku statistikaameti (British Office of National Statistics) kohaselt on see ettevõtte pärast selle ümberkorraldamist avaliku sektori ettevõtte.

- Springfieldsi rajatis, kus toodetakse tuumkütust;
- Driggi madala radioaktiivsuse tasemega jäätmete hoidla;
- Capenhursti rajatis, mille likvideerimine on peaaegu lõpetatud ja kus pärast seda hakatakse ladustama uraani sisaldavat materjali.

(24) BNFLi muud tegevust, eriti seda, mis on seotud Urenco ja Westinghouse'iga, NDAle üle ei anta. See korraldatakse ümber, mille tulemusena jääb muid tegevusi vähem alles.

(25) Koos eespool nimetatud rajatistega annab BNFL NDAle üle nende rajatistega seotud finantsvarad, mis koguti varasemal perioodil selleks, et vähemalt osaliselt rahastada nende likvideerimist. Need varad hõlmavad:

- tuumarajatiste kohustusi sisaldavat investeerimisportfelli;
- *magnox*-kohustust (*Magnox Undertaking*);
- muid väiksemaid vahendeid, sealhulgas eeskätt Springfieldsi võlakirju, mis on eraldatud selleks, et katta likvideerimiskulusid Springfieldsi rajatistes.

(26) Neid varasid ei anta üle otse NDAle, vaid kantakse need valitsuse fondi tuumarajatiste likvideerimise rahastamise arvele. Valitsus aga rahastab NDAd toetustega.

(27) Oma teatistes esitas Ühendkuningriik komisjonile teavet NDAle üleantavate tuumarajatiste kohustuste ja varade hinnangulise suuruse kohta, jaotatuna äritegevusest saadavateks ja mittetulunduslikust tegevusest saadavateks summadeks.

(28) Menetluse alguses käsitati kõiki UKAEA rajatistega seotud kohustusi mittetulunduslikust tegevusest tulenevate kohustustena.

(29) BNFLi rajatistega seotud mittetulunduslikust tegevusest tulenevate kohustuste suuruse hindamisel lähtus Ühendkuningriik seisukohast, et mittetulunduslikuks saab pidada vaid finantskohustusi, mida on tunnustanud kaitseministeerium või UKAEA. Kahesuguseks kasutuseks (äritegevuseks või mittetulunduslikuks tegevuseks) mõeldud

varadega seotud kohustusi, mida ei ole tunnustanud kaitseministeerium ega UAEA, peetakse BNFLi äritegevusest tulenevateks isegi siis, kui kaitseministeerium või UKAEA neid varem kasutas, kuna nende varade kasutaja ja omanik oli BNFL.

(30) BNFLile kuulunud rajatistega seotud kohustuste hinnanguline suurus, jaotatuna äritegevusest tulenevateks ja mittetulunduslikeks, oli järgmine:

Tabel 1.

NDAle üleantavate tuumarajatiste kohustuste hinnanguline suurus 2003. aasta märtsi seisuga, 2003. aasta hinnad, mis on diskonteeritud nominaalmääraga 5,4 %, summad on miljardites Inglise naelades ⁽¹⁾

	Mittetulunduslik tegevus	Äritegevus	Kohustused kokku
<i>Magnox</i> -jaamad (v.a Calder Hall/Chapelcross)	0	3,9	3,9
Sellafieldi rajatis (v.a Calder Halli jaam)	3,8	10,1	13,9
Calder Hall/Chapelcross ⁽²⁾	0,2	0,6	0,9
Springfieldsi rajatis	0,1	0,2	0,2
Capenhursti rajatis	0	0,2	0,3
Kokku	4,1	15,0	19,1

⁽¹⁾ Märkus: kõigis tabelites esitatud näitajate kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu langeda kokku veerus "kokku" toodud summadega.

⁽²⁾ Erinevalt teistest *magnox*-jaamadest on neil kahel elektrijaamal mõningaid mittetulunduslikest tegevusvaldkondadest tulenevaid kohustusi, kuna need olid algselt sõjaväe elektrijaamad.

(31) Ühendkuningriigi ametiasutused esitasid oma teatistes ka järgmise tabeli. Selles võrreldakse BNFLi poolt NDAle üleantavate rajatistega seotud äritegevusest tulenevate kohustuste hinnangulist suurust ja koos nende rajatistega NDAle üleantavate varade majanduslikku väärtust. Materiaalse põhivara majanduslikku väärtust peetakse võrdseks rahavooga, mida selle käigushoidmisega eeldati.

Tabel 2.

Äritegevusest tulenevate kohustuste ja varade väärtuse erinevus 31. märtsi 2004. aasta seisuga, 2004. aasta hinnad, mis on diskonteeritud nominaalmääruga 5,4 %, summad on miljardites Inglise naelades ⁽¹⁾

Äritegevusest tulenevad tuumarajatiste kohustused kokku	-14,7
Magnox-jaamade tulevased rahavood	-0,1
Sellafieldi tegevusega seotud rahavoog (THORP & SMP)	2,3
Springfieldi tulevased rahavood	0,2
Tuumarajatiste kohustusi hõlmav investeerimisportfell	4,3
Magnox-kohustus	7,9
Muud klientide sissemaksed, mis ei kuulu eespool nimetatud kirjete alla	0,2
Sularaha ja likviidsed varad	0,1
Kokku	0,0

⁽¹⁾ Väärtused on diskonteeritud nominaalmääruga 5,4 %.

3. MENETLUSE ALGATAMISE ALUS

- (32) Menetluse alguses kaalus komisjon esmalt seda, milline üksus saab riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Komisjon võttis arvesse nii NDA olukorda, kes võib saada riigilt otsetoetusi, kui ka BNFLi olukorda, keda võidakse vabastada tasudest, mida ta peaks maksma, kui ta lähtub põhimõttest, et saastaja maksab.
- (33) Seejärel analüüsis komisjon seda, kas selline riigiabi oleks EÜ asutamislepinguga kooskõlas. Ta kahtles tõsiselt selles, kas kõnealune abi on kooskõlas suunistega keskkonnanõukaitsele antava riigiabi kohta. ⁽⁴⁾ Ta avaldas tõsist kahtlust ka selles, kas abi oleks kooskõlas ühenduse suunistega raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta. ⁽⁵⁾
- (34) Seejärel hindas komisjon seda, kas kõnealune riigiabi oleks kooskõlas EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c vahetu kohaldamisega ja Euratomi asutamislepingu eesmärkidega. Komisjon oli arvamusel, et põhimõtteliselt

⁽⁴⁾ EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3.

⁽⁵⁾ Meetmest teavitamise kuupäeva arvesse võttes saaks kohaldada suuniseid, mis avaldati EÜT C 288, 9.10.1999, lk 2.

võiks lähtuda ka sellest seisukohast, kuid kahtles tõsiselt, kas Ühendkuningriigi ametiasutused olid esitanud piisavad tõendid selle kohta, et Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamiseks saadava abi positiivne mõju kaalub üles selle negatiivse mõju siseturul valitsevale konkurentsile.

- (35) Komisjon avaldas lõpuks kahtlust ka selles, kas tegemist on riigiabiga, kuna enne tegeliku pakkumismenetluse korraldamist tegutseb BNFL ajutiselt rajatise haldajana.

4. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

- (36) Pärast menetluse algatamise teatise avaldamist sai komisjon selles määratud tähtjaks märkusi kolmelt huvitatud isikult. Kokkuvõttes nende kohta on esitatud allpool:

Electricité de France (EDF)

- (37) EDF toetab kõnealuse meetme üldist suunitlust. EDFi arvates aitab see kaasa Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamisele. Ta on arvamusel, et seda on vaja, et luua sobivaid tingimusi tuumajäätmete lõplikuks kõrvaldamiseks. Tuumarajatiste likvideerimise rahastamist silmas pidades arvab EDF, et finants- ja tootmisalast vastutust tuleb kanda koos ning sobivad vahendid tuleb eraldada ja tagada tegutsemise käigus. EDF toetab komisjoni astunud samme kogu ühendust hõlmava raamistiku loomiseks, et lahendada selliseid probleeme ning tervitab asjaolu, et komisjon võtab kõnealuses asjas arvesse Euratomi asutamislepingut.

British Energy plc (BE)

- (38) BE tervitab NDA asutamist. Ta ei arva, et meetmel võib olla konkurentsivastaseid mõjusid.
- (39) BE märgib, et ta on ka BNFLi praeguse kütusetarne- ja jäätmekäitlusteenuse tarbija. Pärast nende tegevuste ülevõtmist NDAle ja nende tegevuste teostamiseks pakkumise korraldamist ametiasutuste poolt võib üks valitud uutest ettevõtjatest olla BE konkurent. BE on mures olukorra pärast, kus ta võib saada ühe oma konkurendi kliendiks.
- (40) BE pöörab komisjoni tähelepanu ka asjaolule, et NDA asutamine ja selle analüüsimine ei tohiks ohustada tema enda ümberkorraldamiskava, mille on komisjon heaks kiitnud.

- (41) BE selgitab, et ei usu, et meede mõjutab gaasijahutusega reaktorite kütusevarude ja gaasijahutusega reaktorites kasutatud kütuse ümbertöötamisega seotud kaubandust, sest isegi juhul, kui AREVA, BNFLi ainus konkurent Euroopa Liidus, hakkaks tegutsema Ühendkuningriigis, ei saaks BE BNFLi selle vastu välja vahetada, kuna ta on juba sõlminud kokkulepped BNFLiga gaasijahutusega reaktorite tööega seotud tarbe rahuldamiseks.
- (42) *Magnox*-elektrijaamu ja elektrienergiaturgu arvesse võttes usub BE, et meede ei saa mõjutada hinda, millega BE saab müüa oma tuumaenergiat ja fossiilenergiat isegi juhul, kui meede vähendab BNFLi elektrijaamade lühiajalisi piirkulusid. Oma kogemuse põhjal usub BE ka seda, et meede ei pikenda kunstlikult BNFLi jaamade eluiga, kuna BE arvestuste kohaselt peaksid need elektrijaamad olema sellises seisukorras, et suudavad katta oma lühiajalisi piirkulusid.
- (43) BE esitab ka oma seisukoha EÜ asutamislepingu ja Euratomi asutamislepingu vahelise seose kohta. Kuigi selle kohta tehtud märkusi ei olnud kerge tõlgendada, tundub et äriühing on seisukohal, et EÜ asutamislepingu alusel tuleks analüüsida vaid neid meetmeid, mida ei ole vaja Euratomi asutamislepingus seatud eesmärkide saavutamiseks või keskenduvad rohkemale kui on vaja Euratomi asutamislepingus sätestatud eesmärkide saavutamiseks.
- Greenpeace**
- (44) Greenpeace on arvamusel, et meede hõlmab riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Ta väidab, et tuumarajatiste ohutu likvideerimise tagamine on ülioluline, ja peab sama oluliseks ka seda, et tuumaenergiatööstuses tuleb lähtuda põhimõttest, et saastaja maksab.
- (45) Greenpeace on arvamusel, et abi ei tohiks pidada ühisturuga kokkusobivaks. Ta arvab, et tuumarajatiste kohustuste turvalise ja tõhusa haldamise positiivne mõju ei kaalu üles meetme mõju konkurentsile.
- (46) Greenpeace'i esildis on pikk ja sel on mitu lisa. Olulises osas märkustest avaldub Greenpeace'i skeptilisus tuumaenergia suhtes üldiselt ning eriti viisi suhtes, kuidas seda on käsitatud Suurbritannias. Greenpeace'i sõnul kaasneb tuumaenergia rakendamisega märkimisväärne oht keskkonnale. Ka tuumajäätmete ümbertöötamine, erinevalt nende vahetust kõrvaldamisest, on ohtlik ja kulukas.
- (47) Greenpeace'i arvates juhitakse BNFLi, üht selle sektori kõige olulisemat riigi osalusega ettevõtjat Ühendkuningriigis eriti riskantselt ja läbipaistmatult. Selle kontosid on raske analüüsida. Sularaha halb juhtimine ja lõpuks ebamajanduslikuks osutunud riskantsed investeeringud on seadnud ohtu äriühingu võime rahastada tuumarajatiste kohustusi. Osa nende kohustuste täitmiseks ette nähtud meetmetest ei ole likviidsed või on, nagu *magnox*-kohustuse puhul, virtuaalse iseloomuga. Peale selle on BNFL alati hinnanud oma kohustusi tegelikest väiksemateks ja saadavaid tulusid tegelikest suuremateks, mis on tema seisundit veelgi halvendanud. Greenpeace esitab aruande, milles analüüsitakse ja kritiseeritakse BNFLi investeerimispoliitikat ja kontosid.
- (48) Meedet lähemalt käsitledes väidab Greenpeace, et seda tuleb käsitada kui viisi, mille abil Ühendkuningriik korraldab ümber raskustes oleva äriühingu BNFLi, vabastades ta oma halvimatest varadest ning nendega seotud kohustustest, mida ta tõenäoliselt rahastada ei suuda selleks, et BNFL võiks turule edasi jääda ja jätkata eduka ettevõtena.
- (49) Greenpeace kahtleb ka BNFLi ja NDA vahelise edasise sideme iseloomus. Greenpeace'i sõnul on BNFLi muutumisel NDA jaoks rajatise haldajaks raske öelda, milline neist kahest üksusest on tulundusliku iseloomuga. NDA puhul oleks äritegevusest saadav tulu tema tegevuseesmärgiga vastuolus. Samuti oleks väga raske öelda, kes edaspidigi neist kahest üksusest saab riigiabi, kuna on raske otsustada kes neist kahest üksusest on tulunduslik üksus.
- (50) Greenpeace lisab, et NDA toodab tõenäoliselt oma tegevuse käigus aina uusi jäätmeid ja pole selge, kas ta eraldab raha ka jäätmekäitluseks.
- (51) Greenpeace seab kahtluse alla ka Westinghouse'i tuleviku, s. o BNFLile kuuluv ettevõtte, mida NDAlle üle ei antud. Greenpeace kahtleb Westinghouse'i elujõulisuses ilma ematöötajate toetuseta. Komisjon mõistab, et Greenpeace on seisukohal, et kui Westinghouse peaks oma tegevust BNFLi osana jätkama, võivad BNFLi ja NDA varasemad ja edasised suhted põhjustada Westinghouse'i ristsubsideerimise NDA poolt. Samuti kardab Greenpeace, et selline ristsubsideerimine võib mõjutada Westinghouse'i konkurentide huvisid tuuma-reaktoritega seotud valdkonnas. Neid ristsubsideerimise kahtlusi süvendab ka see, kui osa BNFList kavatakse Greenpeace kahtluste kohaselt müüa erasektorile.
- (52) Greenpeace käsitleb ka BNFLi ühte konkreetset ümbertöötamise juhtumit. Greenpeace seab kahtluse alla Ühendkuningriigi argumenti, et sellele tegevusele antav riigi toetus ei saa kaubandust mõjutada, sest tuumajäätmeid on raske transportida ja seepärast oleks konkurentidel majanduslikult kahjulik investeerida Suurbritannias uutesse ümbertöötamiseks ettenähtud varadesse.

Greenpeace'i sõnul jätab see arvestamata asjaolu, et tuumajäätmeid ei pea tingimata ümber töötama, vaid neid võib ka vahetult kõrvaldada. BNFLi konkurendid võivad investeerida ka majanduslikult elujõulisse alternatiivi: vahetu ladustamise rajatistesse.

- (53) Samuti märgib Greenpeace, et talle kättesaadavate andmete kohaselt on BNFLi pakutud kütuse ümbertöötamise hinnad kulude katmiseks liiga madalad. Selle tegevuse tulemusena on BNFLi ja seega NDA kahjum veelgi suurem, tekitades vajaduse tegevusabi järele. Selle märkuse toetuseks esitab Greenpeace andmed, mille kohaselt BE maksab BNFLile oma kasutatud kütuse käitlemise eest fikseeritud summa ehk 140 000 Inglise naela tonni kohta. Greenpeace võrdleb seda summat 330 000 Inglise naelaga tonni kohta ja 533 000 Inglise naelaga tonni kohta ehk summaga, mis kuulub selliste jäätmete käitlemise peale Harvardi ülikooli ja NIREXi sõltumatute uuringute kohaselt.
- (54) Greenpeace kahtleb SMP tegevuse prognoosides. SMPD oleks raske likvideerida ja seguoksiidkütuse tootmine oleks veelgi vähem atraktiivne plutooniumi käitluse võimalus.
- (55) *Magnox*-jaamade suhtes on Greenpeace arvamusel, et nende käigushoidmine mõjutab konkurentsi elektrienergia turul, eriti taastuenergia pakutavat konkurentsi. Greenpeace'i arvamuse kohaselt tuleks kasutatud *magnox*-kütust pigem vahetult kõrvaldada kui ümber töötada.

5. ÜHENDKUNINGRIIGI MÄRKUSED MENETLUSE ALGATAMISE KOHTA

- (56) Esiteks meenutab Ühendkuningriik oma tuumarajatiste likvideerimise ja puhastamise kohustust. Ühendkuningriigi arvates on NDA asutamine Euroopa püüdlusi silmas pidades ainulaadne võimalus tegeleda süsteemselt tuumarajatiste varasemate kohustustega. NDAlt loodetakse peale ohutuma ja tõhusama likvideerimise ka seda, et ta sillutaks teed tuumarajatiste likvideerimise turule.
- (57) Ühendkuningriik usub, et meede ei kujuta endast BNFLile antavat riigiabi, kuna BNFLil ei ole enam varasid, mille likvideerimiskulusid võib osaliselt rahastada riik. Ühendkuningriik lisab, et ka üleminekuperiood, mille vältel BNFL on enne rajatiste haldajate tegelikku väljavalimist pakkumismenetluse teel rajatise haldaja, ei näe ette riigiabi andmist BNFLile, kuna kõik sellel ajavahemikul sellele ettevõttele tehtud maksed on võrreldavad rahvusvaheliste konkurentide omadega.
- (58) Ühendkuningriik väidab aga, et isegi juhul, kui komisjon arvab, et meede hõlmab BNFLile antavat riigiabi, tuleks seda abi käsitleda EÜ asutamislepinguga kooskõlas olevana, kuna see toetab mitut Euratomi asutamislepingu eesmärki (uurimis- ja arendustegevuse, tööohutuse ja tervisekaitse, investeerimise, regulaarse ja õiglase tarnimise edendamist ning ühisturu arendamist ja konkurentsitoetuste andmist tuumaenergiasektoris). Peale selle toob meede kooskõlas EÜ asutamislepingu artikli 174 eesmärgiga kasu ka keskkonnale.
- (59) Ühendkuningriik tunnistab, et ta on nõus sellega, et meetme puhul on tegu on abiga NDAle. Kuid ka sel juhul väidab ta, et seda tuleks samadel põhjustel pidada ühisturuga kokkusobivaks. Ühendkuningriik esitab Euratomi asutamislepingu eesmärke arvesse võttes meetmest tulenevate eeliste loetelu. Kõikide eeliste puhul hinnatakse ka nende kvaliteeti ja võimalusel ka nende kvantiteeti.
- (60) Ühendkuningriik esitab BNFLile jäävate tegevuste üksikasjaliku loetelu ja hinnangu. Ta selgitab ka, kuidas makstakse BNFLile ajavahemikul, kui see tegutseb ajutiselt rajatise haldajana kuni rajatise haldaja valimiseni pakkumismenetluse teel. BNFL saab tasu vaid lubatavate kulude puhul. See hõlmab NDA kohustust vähendada kulusid 2 % aastas. Lubatavate kulude hulka ei kuulu põhimõtteliselt kapitalitasuvus. Lubatavate kulude ülempiir kehtestatakse ka rajatise aastase rahastamise määraga, mille on ette näinud NDA.
- (61) Maksed võivad hõlmata ka nn tulemuspõhiseid ergutusi, mida makstakse vaid siis, kui täidetakse raskesti saavutatavad kulupõhise tegevusega seotud eesmärgid. Nende ergutuste väärtus põhineb tuumatehnika ja ehitusega tegelevate rahvusvaheliste äriühingute keskmiste kasumimarginaalide hoolikal võrdlusel.
- (62) Seejärel esitab Ühendkuningriik oma arvamuse mõjude kohta konkrentsile asjaomasel turul, mida meede BNFLilt NDAle üleantud rajatiste näol avaldab.
- (63) *Magnox*-elektrijaamadega seoses on Ühendkuningriik veendunud, et meede ei mõjuta elektrienergia turgu. *Magnox*-elektrijaamade lühiajalised piirkulud on alati väiksemad kui marginaalsete jõujaamade omad, seda ka minimaalse nõudlusega perioodil. See tähendab, et lühiajaliste piirkulude vähendamine, mis tuleneb meetmest, ei saa mõjutada seda, kui kaua konkurendid oma jaamu käitada saavad ega hinda, millega nad müüvad oma toodangut.
- (64) Ühendkuningriik selgitab, et Sellafieldi rajatise THORPi jaam töötab ümber gaasijahutusega reaktorites (AGR) ja primaarsetes kergvee reaktorites (LWR) kasutatud tuumkütust. Gaasijahutusega reaktorites (AGR) kasutatud kütuse uue ümbertöötaja turuletulek oleks majanduslikult vähem atraktiivne eeskätt Suurbritanniasse ja sealt välja transportimise kulude tõttu, sest Ühendkuningriik on ainuke riik, kus sellist kütust kasutatakse. Kuigi gaasijahutusega reaktori-

rites (AGR) kasutatud kütuse ümbertöötamise üheks võimalikuks alternatiiviks on töepoolset selle ladustamine, väidab Ühendkuningriik, et gaasijahutusega reaktorites kasutatud kütuse iga uue ladustamisrajatise ehitamise ajalised ja muud kehtestatud kitsendused teevad selle isegi Suurbritannias uutele turuletulijatele majanduslikult väheatraktiivseks, eriti gaasijahutusega reaktorites kasutatud kütuse kõrvaldamise turu suurust silmas pidades. Samu argumente kasutati ka Springfieldsi jaama puhul, milles toodetakse ainult gaasijahutusega reaktorites kasutatavat kütust ja *magnox*-kütust.

(65) Valdav osa primaarsetes kergvee reaktorites kasutatud kütusest, mida töötab ümber THORP, asub Ühendkuningriigi sõnul juba Suurbritannias ja selle tarnimine mandrile vähendaks konkurentide majanduslikku huvi.

(66) Sellafildi rajatise SMP jaama kohta väitis Ühendkuningriik, et selle töö lõpetamine mõjuks konkurentsi kahjustavalt. See eemaldaks väga kontsentreeritud turult töepoolset ühe olulise osalise. Lisaks sellele tähendaks SMP sulgemine märkimisväärse hulga plutooniumi väljavedamist Ühendkuningriigist, mis on väga kulukas ja võib olla ka ohtlik.

(67) Driggi madala radioaktiivsuse tasemega jäätmeoidla suhtes on Ühendkuningriik arvamusel, et kuna enamik riike on keelanud välisriigist pärit radioaktiivsete jäätmete ladustamise või kõrvaldamise, saaks konkurentsi pakkuda vaid teise rajatise ehitamisega Suurbritanniassa. See investeering oleks väheatraktiivne, kuna kõigi vajalike lubade saamine oleks raske. Selle tulemuseks oleks ka liigne võimsus, mis teeks investeeringu veelgi vähem atraktiivseks. NDA pakkumine Driggi rajatise käitamiseks oleks tõhusam viis edendada konkurentsi sellel turul.

6. ÜHENDKUNINGRIIGI VASTUSED HUVIDATUD POOLTE MÄRKUSTELE

EDFi märkused

(68) Ühendkuningriik tervitab EDFi soosivat suhtumist meetmesse.

BE märkused

(69) Ühendkuningriik tervitab BE-poolseid meetmeid toetavaid märkusi.

(70) Ühendkuningriik usub, et asjakohased õigusmeetmed tagavad selle, et mõne NDA rajatise võimalik käitamine BE konkurentide poolt ei tekita probleeme.

(71) Ühendkuningriik on kindel, et komisjon võtab kõnealuse juhtumi asjaolusid kaaludes täielikult arvesse oma BE ümberkorraldamiskava⁽⁶⁾ kohta tehtud otsust.

Greenpeace'i märkused

(72) Ühendkuningriik on arvamusel, et tema märkused menetluse algatamise kohta hõlmavad juba olulisi üksikasju Greenpeace'i tõstatatud küsimuste kohta. Seepärast piirdub ta Greenpeace'i märkustele vastates üldisemate väidetega.

(73) Ühendkuningriik väidab, et meede on tegelikult täielikult kooskõlas põhimõttega, et saastaja maksab. NDAle üle antud BNFLi kontserni varad katavad enam kui 88 % NDA kohustustest.⁽⁷⁾ Ühendkuningriigi valitsuselt saadav abi piirdub sellega, mis on ettenähtud valitsuse lõpliku vastutuse kandmiseks, et tagada riigi tuumaohutus ja julgeolek. BNFL ei saa varade ja tulude NDAle üleandmisest otsest kasu. Ta saab kasu vaid võimalikest tulemuspõhistest ergutustest, mida ta sai ajal, mil ta rajatise käitas, kui ta saavutab rohkem kui valitsuse kindlaksmääratud eesmärkidega on ette nähtud.

(74) Ühendkuningriik kirjeldab üksikasjalikult BNFLi kontserni uut struktuuri ja selle suhteid NDAga.

(75) Ühendkuningriik nendib ka, et NDA peamine ülesanne on tuumarajatiste likvideerimine. Kui teatavate varade käigus-hoidmine ärielistel alustel võimaldab NDAI täita seda eesmärki väiksemate kuludega, järgides ohutusnorme sama kõrgel tasemel, võib ta seda teha. Sellised otsused teeb NDA, mitte BNFL.

(76) Ühendkuningriik märgib, et komisjon on juba BNFLi kasutatud kütuse käitlemise eest BEle makstava hinna küsimust käsitleanud oma otsuses Briti Energiele antava ümberkorraldamisabi kohta.

(77) Lõpuks vaidlustab Ühendkuningriik Greenpeace'i seisukohta, nagu oleks NDA tegevus läbipaistmatu ja võiks põhjustada ristsubsideerimise BNFLiga. Ühendkuningriik väidab, et NDA oleks vastupidi n-õ avalikkuse teavitamise eest võitleja. Selle põhikiri näeks ette mitut läbipaistvusmehhanismi selle arvete, kulude ja tegevuse jaoks.

⁽⁶⁾ Komisjoni 2005/407/EÜ 22. septembri 2004. aasta otsus riigiabi kohta, mida Ühendkuningriik kavatses anda äriühingule British Energy plc (ELT L 142, 6.6.2005, lk 26).

⁽⁷⁾ Ühendkuningriik esitas hiljem uuemad andmed, mis Ühendkuningriigi sõnul näitavad, et kaetud on enam kui 100 % kohustustest.

7. HINDAMINE

(78) Vähemalt osa meetmest on seotud küsimustega, mida käsitletakse Euratomi asutamislepingus ja seega tuleb neid ka vastavalt hinnata.⁽⁸⁾ Kuivõrd see ei ole Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamiseks vajalik või läheb neist kaugemale või kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi siseturul, tuleb meedet hinnata EÜ asutamislepingu alusel.

7.1. Euratomi asutamisleping

(79) NDA asutamine ja selle rahastamise viis mõjutab oma olemuselt tuumarajatiste kohustuste haldamist ja rahastamist, sealhulgas ka mitmete tuumarajatiste likvideerimist ja suurte radioaktiivsete jäätmete koguste töötlemist. Likvideerimine ja jäätmemajandus mängivad tuumaenergia-tööstuse tsüklis olulist rolli ja moodustavad olulise osa sektori kuludest ning nendega kaasnevad vastutustundlikku käsitlemist nõudvad ohud. Tegelikult on vajadus kaitsta ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest tuumasektori üks tähtsamaid prioriteete. Komisjon märgib, et pärast 50 aastat tuumaenergia-tööstust Ühendkuningriigis on likvideerimise ja jäätmemajanduse küsimused muutumas üha tähtsamaks, kuna järjest suurema hulga rajatiste tööiga saab läbi ning töötajate tööohutuse ja elanikkonna tervise tagamiseks on vaja teha olulisi otsuseid ja astuda vajalikke samme.

(80) Euratomi asutamisleping käsitleb olulisi töökaitse ja tervishoiu küsimusi ning keskendub samas „.. mitmekülgeid energiaressursse pakkuva võimsa tuumatööstuse arenguks vajalike tingimuste” loomisele. Euratomi asutamislepingu artikli 2 lõige b sätestab, et ühendus peab oma ülesande täitmiseks kehtestama ühtsed ohutusnormid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ning tagama, et neid järgitaks. Euratomi asutamislepingu artikli 2 lõige c näeb ette ka selle, et ühendus peab vajaduse korral soodustama investeringuid tuumaenergia-sektoris. Selle alusel asutatakse Euratomi asutamislepinguga Euroopa Aatomienergiaühendus, luuakse nii vajalikud vahendid ja määratakse kohustused nende eesmärkide saavutamiseks. Seda arvesse võttes kuulub tuumaohutuse tagamine ühenduse pädevusse, mida on kinnitanud ka Euroopa Kohus, ning peab olema seotud kaitsega ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest, nagu on sätestatud

Euratomi asutamislepingu 3. peatüki artiklis 30 tervisekaitse ja tarnete kohta.⁽⁹⁾ Komisjon peab tagama, et kohaldatakse kõnealuse asutamislepingu sätteid ja võib seega vastu võtta otsuseid asutamislepingus ette nähtud viisil ning avaldada arvamusi, kui ta peab seda vajalikuks.

(81) Komisjon pöörab tähelepanu Ühendkuningriigi ametiasutuste esitatud teabe osadele, mille kohaselt teatud meetme mõjud on sellised, mis muu hulgas tagavad nii tegutsevate kui ka tegevuse lõpetanud tuumarajatiste ohutuse, tegevuse lõpetanud tuumarajatiste nõuetekohase, õigeaegse ja ohutu likvideerimise ning kasutatud tuumküture ja radioaktiivsete jäätmete ladustamise ning nende jaoks pikaajaliste lahenduste leidmise.

(82) Pärast selle teabe hindamist ja kaalumist, kas meedet on vaja või kas see on kooskõlas Euratomi asutamislepingu eesmärkidega, märgib komisjon, et valitsuse poolt NDAle antud rahaline toetus on ette nähtud asutamislepingu eespool nimetatud eesmärkide saavutamise hõlbustamiseks. Ühendkuningriigi ametiasutused on otsustanud asutada NDA ja seda rahastada, et likvideerida nõuetekohaselt ja käidelda jäätmeid viisil, mis kaitseks piisavalt töötajate ja kogu elanikkonna tervist. Seepärast tunnustab komisjon, et Ühendkuningriigi ametiasutused on täitnud Euratomi asutamislepingu kohaselt oma kohustuse tagada ohutu, nõuetele vastav, vastutustundlik ja piisavalt reguleeritud likvideerimine, mis on kooskõlas Euratomi asutamislepingu eesmärkidega.

(83) Teatatud meede kindlustab Euratomi asutamislepingu eesmärkide täitmist ka selle tagamisega, et riik ei sekku tuumarajatiste kohustuste täitmist silmas pidades muul otstarbel kui ainult tegevuse lõpetanud tuumarajatiste likvideerimiseks ja radioaktiivsete jäätmete ohutuks käitlemiseks. Piirmäärade ja künniste süsteem tagab nende eesmärkide saavutamiseks piisavate rahaliste vahendite olemasolu, piirates samas sekkumist eesmärkide täitmiseks vajamineva miinimumiga.

(84) Komisjon järeltab, et Ühendkuningriigi ametiasutuste kavandatud meetmed on seotud eesmärkide täitmiseks sobivad ja Euratomi asutamislepingu eesmärkidega täielikult kooskõlas.

⁽⁸⁾ EÜ asutamislepingu artikli 305 lõikes 2 on sätestatud, et “käesoleva lepingu sätetega ei kalduta kõrvale Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu sätetest”.

⁽⁹⁾ Euroopa Kohtu 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C 29/99.

7.2. Abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses –Saastaja-maksab põhimõtte rakendamine.

- (85) Vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikele 1 määratakse riigiabina igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik millisel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist ja mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust.
- (86) Selleks et analüüsida, kas meede hõlmab BNFLile ja/või NDAl antavat riigiabi, hindas komisjon esmalt, kas see andis nimetatud äriühingutele eelise.
- (87) Eelise saamist tuleb selles mõttes mõista kui riigipoolset selliste kulude kandmist, mille tavaliselt tasuvad mõlemad äriühingud ise. Seepärast on vajalik kehtestada kõigepealt äriühingu tavaliste kulude suurust väljendavad võrdluskulud, mille põhjal oleks hiljem võimalik analüüsida, kas riik maksab osa neist.
- (88) EÜ asutamislepingu artikli 174 põhjal peab ühenduse keskkonnapoliitika lähtuma eelkõige põhimõttest, et saastaja maksab.
- (89) EÜ asutamislepingu artikli 6 põhjal tuleb keskkonnakaitse nõuded integreerida ühenduse poliitika kujundamisse ja kohaldamisse.
- (90) Tegelikult kaalub komisjon, kas saastaja-maksab põhimõtte rakendamine riigiabi poliitikas näeb ette saastajapoolset saastekuludega arvestamist.⁽¹⁰⁾ See tähendab, et selliseid kulusid tuleb käsitada täpselt nagu teisi kulusid, mida saastajal tavaliselt tuleb kanda, mis omakorda tähendab seda, et nende tasumist riigi poolt tuleb käsitada riigi antud eelisena.
- (91) Kõnealusel juhul katab riik kõik puudujäägid, mis tekivad NDAl kulude katmisel, mis on seotud NDAl üleantud varadest tulenevate kohustuste täitmisega. Kuna need kohustused on seotud radioaktiivselt saastatud rajatiste puhastamisega, on komisjon arvamusel, et need on saastekulud, mida vastavalt eespool kirjeldatule peaks tavaliselt kandma saastaja, nimelt rajatise käitaja. Kuna riik tasub osa neist kuludest, tuleb neid makseid käsitada saastajatele eelise andmisena.
- (92) Seda arvesse võttes ei ole komisjon nõus Ühendkuningriigi väitega, et meede vastab saastaja-maksab-põhimõttele, kuna
- Ühendkuningriigi andmete kohaselt kannavad saastajad üle 88 % neist kuludest. Komisjon järeldeb nende andmete põhjal, et saastajad ei kannu umbes 12 % saastekuludest, mis tõendab seda, et meetmetega ei rakenda täielikult saastaja-maksab põhimõtet.
- (93) Kui vastavalt eespool toodule on kõnealusel juhul suhteliselt kerge otsustada, et meetme rakendamise tagajärjel antakse saastajatele eelis, kuna nad ei maksa oma saastest tulenevaid kogukulusid, siis märksa raskem on kindlaks teha seda, kui suur saastaja iga käitaja täpselt on ja seepärast ka seda, kui suurtest saastekuludest tuleks käitaja vabastada.
- (94) Suur osa kõnealuse juhtumiga seotud saastekuludest on tõepoolest seotud nende tuumaelektrijaamade likvideerimiskuludega, millel on kogu nende kasutusaja jooksul olnud mitu käitajat. Rakendamaks kõnealuse juhtumi puhul põhimõtet, et saastaja maksab, on vaja kindlaks teha, milline neist käitajatest vastutab millise osa eest tekkinud kuludest.
- (95) Likvideerimiskulud tekivad jaama käitamise algusetapis. Alguses tekkinud kuludega võrreldes on hiljem tekkivad kulud vähesel määral tähtsusega.
- (96) Kulude põhimõtte integreerimise otseseks rakendamiseks, mis on saastaja-maksab põhimõtte tõlgendus, oleks seepärast tulnud esimeste jaama müüdü energiaühikute hinna puhul arvestada kõiki jaama likvideerimiskulusid.
- (97) On ilmne, et saastaja-maksab põhimõtte selline tõlgendus oleks täielikus vastuolus elektrienergia tootmise majandamisega ja seda oleks nii raske rakendada, et ei saavutataks isegi taotletavat eesmärki. Seepärast on üldiselt kokku lepitud, et saastaja-maksab-põhimõtte teostatavaks rakendamiseks selliste kulude puhul tuleb leida viis, kuidas jagada saastekulud (või täpsemalt öeldes kuidas täita seaduslikku kohustust katta need kulud) vähemalt jaama eeldatavale kasutusajale.
- (98) Saastekulude jagamise viis on eriti tähtis siis, kui rakendatakse riigiabi eeskirju, kui riik sekkub, et kanda likvideerimiskulud jaamade eest, millel on olnud mitu omanikku. Sellisel juhul sõltub igale omanikule eraldi antud võimaliku eelise suurus saastekulude jagamisest järjestikuste omanike vahel.

⁽¹⁰⁾ Sellega seoses vaata eriti ühenduse suuniseid keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta (EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3). Seda seisukohta on väljendanud ka Euroopa Kohus kohtuasjas C-126/01 20. novembril 2003. aastal tehtud otsuses.

- (99) Tuumarajatiste järjestikuste omanike likvideerimiskulude suuruse määramiseks puudub ühtne kogu ühendust hõlmav süsteem. Liikmesriigid rakendavad erinevaid süsteeme tuumarajatiste seaduslike kohustuste kohaldamiseks, mille tulemusena jaotatakse kulud jaamade järjestikuste omanike vahel erinevalt. ⁽¹¹⁾
- (100) Ühtse süsteemi puudumisest hoolimata on komisjon arvamusel, et on võimalik siiski eristada kahte suurt kategooriat.
- (101) Esimesse kategooriasse kuuluvad süsteemid seisnevad likvideerimiskohustuste käsitamises investeerimiskuludena. Sel juhul tekib nende kulude kandmise kohustus jaama kasutuselevõtmise hetkest ja alates sellest neid kulusid enam vältida ei saa. Raamatupidamise seisukohast sarnanevad kohustused võlale hüpoteetilise likvideerija ees. Nagu kõiki võlgu saab ka seda tasuda osamaksetena ning erinevad pooled saavad neid ka osta ja müüa. Kuid nad tekivad eranditult käitamise alguses.
- (102) Teise kategooriasse kuuluvad süsteemid, mis seisnevad likvideerimiskohustuste käsitamises tegevuskuludena. Sel juhul tekib nende kulude kandmise õiguslik kohustus perioodiliselt, tavaliselt igal aastal ja osana jaama tegevuskuludest. Seega on tulevikus võimalik osamakseid vältida. Raamatupidamise seisukohast sarnanevad kohustused hüpoteetilisele likvideerijale makstava iga-aastase maksuga. Selle maksu ekvivalendi maksmise seaduslik kohustus ei teki päris tegevuse alustamise hetkest, vaid jaama käitamise käigus.
- (103) Kahe eespool kirjeldatud süsteemi kasutamine võib paljudel juhtudel põhjustada tegelikult ühesugust käitumist, eriti majanduslikult heal järjel elektrijaamade puhul. ⁽¹²⁾ Sel juhul eraldaksid esimest süsteemi kasutavad käitajad oma tegevuse algushetkel tekkinud kohustuste täitmiseks raha regulaarselt, nagu ka siis, kui nad peaksid seda tasuma aastase maksuna.
- (104) Kuid juhtumite puhul, kus majanduslikult ebakindel elektriyaam antakse üle ühelt omanikult teisele ja likvideerimiskulude puudujäägi lubab tasuda riik, tõlgendatakse neid kahte süsteemi riigiabi analüüsis täiesti erinevalt.
- (105) Esimese süsteemi põhjal lasub kogu likvideerimise rahastamise kohustus vältimatult esimesel omanikul. Kui ta ei suuda osa oma kohustustest turutingimustes uuele omanikule müüa, jääb ta selle osa eest vastutavaks ja uus omanik selle eest ei vastuta, hoolimata sellest, kui suur see osa on võrreldes ajaga, mil esimene omanik jaama käitis. See võib kaasa tuua olukorra, kus esimesel omanikul lasub koorem, mis on ebaproportsionaalselt suur võrreldes ajaga, mil ta jaama käitis, samas kui uue omaniku koorem on ebaproportsionaalselt väike. Elektriyaama majanduslik seisund on tegur, mis määrab kohustuste jagamise. Üksnes äärmuslikel juhtudel, kui elektriyaam on nii ebatõhus, et suudab katta vaid oma tegevuskulud, jäävad kõik likvideerimiskulud esimese omaniku kanda ja uus omanik ei vastuta üldse nende eest. Riigi sekkumist tuleb sel juhul tõlgendada kui eelise andmist ainult esimesele omanikule.
- (106) Teise süsteemi kohaselt peab uus käitaja oma perioodilise kohustuse tõttu igal juhul maksma temalt tulevikus nõutavad summad. Nende kohustuste täitmist saab aga vältida esimene käitaja, kuna nende maksmise seaduslik kohustus tekib alles jaama tegeliku käitamise käigus. Seepärast ei saa jaama uus käitaja nõuda tehingu käigus selle esimeselt käitajalt tulevaste kohustuste kandmist ilma selle eest vastavat hüvitist pakkumata. Selle süsteemi kohaselt vastutavad käitajad alati oma likvideerimiskulude osa kandmise eest, olenemata elektriyaama majanduslikust olukorrast.
- (107) Ühendkuningriigi poolt tuumarajatiste kohustuste käsitlemisel kasutatav meetod ei ole kumbki eespool mainitud kahest süsteemist, mida saastaja-maksab põhimõtte rakendamiseks kasutatakse ning (101). ja (102). põhjenduses kirjeldatakse, kuna (nagu juba öeldud) ei rakenda Ühendkuningriik saastaja-maksab põhimõtet täielikult. Meetme hindamiseks on aga siiski vaja asjakohast võrdlusmaterjali, ilma milleta oleks raske hinnata, kui suurel määral on saastaja-maksab põhimõtet rakendatud.
- (108) Õigusliku analüüsi käesolevas etapis ei hakka komisjon otsustama, kas ühenduse õiguse alusel saab saastaja-maksab põhimõtte mõjude analüüsimiseks riigiabi eeskirjade alusel kasutada üht kahest eespool nimetatud meetodist. Komisjon leiab, et käesoleval juhul ei ole vaja selle kohta otsust teha, kuna järeldused BNFLi ja NDA suhtes, milleni jõudmist kirjeldatakse allpool, on nende kahe meetodi puhul samad, st et meede ei kujuta endast BNFLile antavat riigiabi ja NDA puhul on tegu ühisturuga kokkusobiva riigiabiga.

⁽¹¹⁾ Tuleb siiski märkida, et paljudes tuumatööstusega liikmesriikides on jaamade järjestikuste omanike küsimus teoreetiline, kuna kõik jaamad on kuulunud vaid ühele käitajale.

⁽¹²⁾ Käesoleval juhul peetakse tõhusaks elektriyaama, mis saab nii palju tulu, et suudab katta kõik oma kulud, sealhulgas likvideerimiskulud.

7.3. Abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses – Riigiabi puudumine BNFLi puhul

- (109) Komisjon on analüüsinud eespool (101). ja (102). põhjenduses kirjeldatud mõlema võrdlussüsteemi põhjal, kas meede annab BNFLile eelise. Nagu eespool selgitatud, on mõlema analüüsi eesmärgiks teha kindlaks, et saastajamaksab-põhimõtte kohaselt on BNFL kandnud oma osa tuumarajatiste kohustustest ainult oma vahenditest ega ole selleks kasutanud riigi abi.
- (110) Nende kahe analüüsi tegemisel võttis komisjon arvesse nii asjaomaste varade varasemat omandilist kuuluvust kui ka riigi sekkumist nende varade kasuks, mis on kokkuvõtlikult esitatud allpool.
- (111) *Magnox*-elektrijaamu käitasid ja need kuulusid algselt kahele riigi osalusega äriühingule, kelle omanduses oli Ühendkuningriigis ka muid elektrijaamu peale *magnox*-elektrijaamade. Siis tehti Suurbritannia tuumasektoris etapilisi ümberkorraldusi.
- (112) Esimeses etapis eraldati *magnox*-jaamad muudest jaamadest kui *magnox*-jaamad. *Magnox*-jaamad ühendati üheks riigi osalusega äriühinguks *Magnox Electric*. Loodi üleantud jaamade bilansilisele väärtusele vastav võlg. Selle võlgnesid *Magnox Electric*le äriühingud, kellele kuulusid nüüd ainult teised jaamad peale *magnox*-jaamade (edaspidi "muude jaamade käitajad"). Hiljem pidi võlg sihtotstarbeliselt katma kõik *magnox*-jaamade kohustused.
- (113) Teises etapis ostis Ühendkuningriigi valitsus *Magnox Electric*ult võla ja asendas selle uue kohustusega, et maksta tuumarajatiste kohustuste puudujäägi eest, mille suurus oli sama ning mis oli indekseeritud sama määraga. Tuleb märkida, et see samm ei muutnud *Magnox Electric*u olukorda, kuna tal oli õigus saada seda summat pärast esimest etappi. Teisalt aga leevendas riik selle sammuga muude jaamade käitajate võlakooormust.
- (114) Kolmandas etapis ostis BNFL valitsuselt *Magnox Electric*u sümbolse summa eest, s.o ühe naela eest. Samal ajal asendati eespool nimetatud valitsuse kohustus uuega, mis fikseeriti elektrijaamade vasthinnatud negatiivse bilansilise väärtuse juures 3,7 miljardit Inglise naela. Tuleb märkida, et erinevalt sellest, mida komisjon menetluse algatamise ajal uskus, ei ole see kohustus seotud esmahinnanguga, mille komisjon kiitis heaks riigibis nr 34/90.⁽¹³⁾
- (115) Kõnealune meede on seotud ümberkorralduste neljanda ja viimase etapiga. BNFL annab NDAlle üle elektrijaamad koos kõigi nendega seotud varadega, sealhulgas eespool nimetatud kohustuse (edaspidi "*magnox*-kohustus").
- (116) Eespool nimetatud protsess ei hõlmanud Calder Halli ja Chapelcrossi *magnox*-jaamu. Need on kuulunud BNFLile juba alates 1971. aastast, kui BNFL asutati ja need talle üle anti. Samal ajal sai BNFL ka Springfieldsi rajatise omanikuks.
- (117) Teised NDAlle üleantavad varad, eeskätt THORP ja SMP, kuulusid BNFLile nende käitamise algusest kuni nende üleandamiseni NDAlle.
- 7.3.1. *Esimese võrdlussüsteemi põhjal tehtud analüüs (likvideerimiskulude käsitamine investeerimiskuludena).*
- (118) Selle analüüsi kohaselt, nagu on selgitatud ka (105). põhjenduses, ei vastuta rajatise ostja tuumarajatiste nende kohustuste eest, mida ta ei ole nõus enda kanda võtma. See tähendab, et kui kõnealuses võrdlussüsteemis on varal negatiivne bilansiline väärtus, mis seisneb tuumarajatiste likvideerimiskuludes, jääb see müüja kanda ja juhul kui ostja on nõus nende eest vastutama, on tal õigus nende kohustuste kui negatiivse hinna eest raha saada.
- (119) Selle võrdlussüsteemi järgi omandas BNFL seega *Magnox Electric*u jaamade omandamisega õiguse saada hüvitust *magnox*-kohustuse väärtuses, ehk nende negatiivse bilansilise väärtuse eest makstava negatiivse hinna suuruse summa. *Magnox*-kohustust ei saa seega tõlgendada BNFLile antava eelise ja seda võib õigusega pidada kõnealuse äriühingu bilansi kuuluvaks varaks. Seega saab seda käsitada kui BNFLi panust tuumarajatiste kohustuste täitmisesse, mille eest ta kannab täielikku vastutust.
- (120) Sama põhjendust tuleb järgida ka varade BNFLilt NDAlle üleandmise puhul: kuna NDA võtab selle võrdlussüsteemi alusel üle kõik kohustused, peaks BNFL andma samas NDAlle positiivseid varasid koguväärtuses, mis on võrreldav üleantud kohustustega. Kui ta seda ei teeks, oleks sel juhul tegu BNFLile antava riigiabiga.

⁽¹³⁾ Komisjoni otsus riigiabi nr 34/90 kohta. Kiri SG(90)D/2049.

(121) Järgmine Ühendkuningriigi esitatud tabel, annab uuendatud ülevaate BNFLilt NDAle üleantud kohustuste ja varade suurusest. Tuleb rõhutada, et *magnox*-kohustuse koguväärtust saab, nagu eespool selgitatud, käsitada BNFLi panusena, kuna BNFLil oli jaamade ostmise hetkel õigus sellise väärtusega summale.

Tabel 3.

BNFLilt NDAle üleantavate varade ja kohustuste hinnanguline väärtus 2005. aasta seisuga, kus esitatakse BNFLi panus oma tuumarajatiste kohustuste täitmise. 2005. aasta märtsi hinnad, mis on diskonteeritud nominaalväärtusega 5,4 %, summad on miljardites Inglise naelades

Tuumarajatiste majanduskohustused kokku	-15,1
Rahavoog Sellafildi käitamise eest (THORP & SMP)	2,6
Springfieldsi oodatavad rahavood	0,2
Magnox-jaamade oodatavad rahavood	0,2
Magnox-kohustus	8,3
Tuumarajatiste kohustusi hõlmav investeerimisportfell	4,0
Muud klientide sissemaksud, mida eespool nimetatu ei hõlma	0,3
Sularaha ja likviidsed varad	0,7
Kokku	1,1

(122) Eespool esitatud tabel põhineb BNFLi kontodel. Need kontod on auditeeritud. Lisaks *magnox*-kohustuse väärtuse suurenemisele selle indekseerimise tõttu seisneb peamine muutus võrreldes menetluse alguses esitatud andmetega asjaolus, et BNFL annab NDAle üle rohkem finantsvarasid.

(123) Komisjon on teadlik, et Sellafildi rajatisest saadavate tulevaste tulude hinnang võib olla vastuoluline. Greenpeace lisas oma märkustele aruande, milles kahtles nendes varadesse investeerimise asjakohasuses, ja seda eelkõige SMP puhul.

(124) Komisjon märgib siiski, et THORPi tulevane rahavoog põhineb peamiselt juba sõlmitud lepingutel, mida täidetakse kogu jaama ülejäänud kasutusaja vältel. THORPi tulevaste rahavoogude hinnangus ei saa seega märkimisväärsed muutusi olla. On tõepoolest võimalik, nagu Greenpeace väidab, et tuumajäätmete ümbertöötamine

nende lõplikuks käitlemiseks ei ole keskkonna seisukohast parim lahendus. Kuid komisjon on arvamusel, et selle otsuse tegemine on asjaomaste riikide pädevuses ja see on ühenduse riigiabi poliitika seisukohalt ebaoluline.

(125) SMPde puhul on olukord teistsugune, kuna SMP peab enamiku oma töödest tellima väljastpoolt. Komisjon võrdles Ühendkuningriigi ametiasutuste esitatud väärtust sellega, mis anti siis, kui hinnati BNFLi äritegevust Sellafildi seguoksiidkütuse jaama suhtes.⁽¹⁴⁾ Komisjon leidis, et andmed, mida Ühendkuningriigi ametiasutused kasutasid, jäävad käesoleva hinnangu andmiseks kasutatud sõltumatute konsultantide analüüsides pakutud võimalike vahemike piiresse.⁽¹⁵⁾

(126) Komisjon võtab arvesse Greenpeace'i märkust, et eespool nimetatud hinnang anti BNFLi äritegevusele Sellafildi seguoksiidkütuse jaama suhtes pärast seda, kui enamik SMPsse tehtud investeerimiskulusid oli kustutatud. Selline ajastus tähendab, et jaama käitamise poolt või vastu esitatud majanduslikke argumente kaaludes ei võetud arvesse investeerimiskulusid. Komisjon mõistab, et seda silmas pidades võib positiivne hinnang jätta mulje, et SMPsse investeerimine oli üldiselt tulus, samal ajal kui see tegelikult tähendas vaid seda, et kuna investeringud olid juba tehtud, oli loogiline neid kasutada lootuses, et raha kaotatakse lõppkokkuvõttes vähem. Komisjon märgib aga, et selline eristamine mõjutab vaid hinnangu ajastamise valiku paikapidavust, mitte tulevase rahavoo hinnangulise suuruse paikapidavust hinnangus.

(127) *Magnox*-jaamade puhul võeti tulevase rahavoo hinnangulise suuruse määramisel arvesse Suurbritannia viimaseid elektrienergia hindu. Elektrienergia oli eriti kallis 2005. aasta lõpus. Ei ole selge, kas selline hinnatase jääb mõneks ajaks püsima või mitte. Kuid mõned põhjused, mida peetakse

⁽¹⁴⁾ Sellel avalikul arutelul esitatud aruanded võib leida veebiaadressil <http://www.defra.gov.uk/environment/consult/mox/>.

⁽¹⁵⁾ Kuna konsultantide kasutatud diskontomäärad erinesid komisjoni viitemäärast, võib komisjon võrrelda vaid suurusjärke ja mitte täpseid arvandmeid.

kõrgete elektrienergiahindade põhjustajateks, eriti gaasihindade tõus ja heitkogustega kauplemise mõju, jäävad tõenäoliselt püsima ja heitkogustega kauplemise mõju võib isegi suurened. Lisaks sellele on selle rahavoo hindamisel kasutatud näitajad siiski tänaste hindadega võrreldes väga tagasihoidlikud, kuigi võtavad arvesse ka kasvutendentsi.⁽¹⁶⁾ Seepärast on komisjon veendunud, et see hinnang kehtib paari aasta kohta, mille vältel *magnox*-jaamu käigus hoitakse.

- (128) NDA arvutab oma tuumarajatiste kohustused kokku ja avaldab need ise. Need hinnangud on BNFLi arvestustes kasutatutest suuremad. Nendes ei eristata äritegevusest tulenevaid ja mittetulunduslikust tegevusest tulenevaid kohustusi, sest selline eristamine, mis on tegelikult riigiabi tuvastamiseks oluline, on NDA tegevuse jaoks ebaoluline. Kuid Ühendkuningriigi sõnul annab NDA kõigi kohustuste⁽¹⁷⁾ jagamine äritegevusest tulenevateks ja mittetulunduslikust tegevusest tulenevateks samas proportsioonis, mida kasutati eespool esitatud arvutustes, tuumarajatiste majandustegevusest tulenevate kohustuste suuruseks 2005. aasta märtsi hindades kokku umbes 18,2 miljardit Englise naela (võrrelduna BNFLi arvestuste kohase 15,1 miljardi Englise naelaga). BNFLi kogupanus on eespool tabelis 3 esitatud arvestuste kohaselt 1,9 miljardi Englise naela võrra negatiivne (positiivse 1,1 miljardi Englise naela asemel⁽¹⁸⁾).
- (129) Komisjon tunnistab, et tuumarajatiste kohustuste suurus on raske hinnata, kuna need on seotud tegevusega, mis ulatub kaugemale tulevikku ja milles on veel vähe kogemusi. See kehtib eeskätt väga spetsiifiliste rajatiste likvideerimise kohta, selliste nagu on need, mis anti üle NDAlle. Seda määramatust arvesse võttes on komisjon seisukohal, et umbes 15–18 miljardi Englise naela suuruse kogusumma puhul on määramatusest tingitud 3,1 miljardi Englise naela suurune hälve lubatav.
- (130) On arusaadav, et kohustuste suurus on BNFLi hinnangu järgi väiksem kui NDA hinnangu järgi. BNFLi huvides on tõepoolest näidata kohustusi bilansis väiksematena, kui nad on. Teisest küljest aga on NDA huvides olla konservatiivne, et saada oma tegevuse jaoks piisavalt rahalisi vahendeid, eriti eelarvekitsenduste ajal. Asjaolu, et NDA on kohustatud saavutama tulususe tõusu 2 % aastas, ajendab esitama veelgi konservatiivsemaid hinnanguid.
- (131) Ühendkuningriigi valitsus viitab sellele, et Ameerika Ühendriikide sarnaste, kuid suuremate kogemuste kohaselt on hinnanguliste likvideerimiskulude kõver pigem selline, kus esialgsele tõusule järgneb suurenenud kogemuste ja tehnoloogia arengu tulemusena lõpuks langus.
- (132) Viimase kümne aasta jooksul on Ameerika Ühendriikide valitsus võtnud tuumarajatiste puhastamiseks kasutusele tulemuspõhised lepingud. See on meetod, mida NDA kavatses praegu rakendada. Ameerika Ühendriikide kogemuse põhjal on võimalik peatada kohustuste hinnangulise suuruse kasvutendentsi umbes viie aastaga ning vähendada kohustuste hinnangulist suurust töö kiirendamise ja kulude kärpimisega. Näiteks märgitakse Ameerika Ühendriikide riigikassa 2003. aasta finantsaruandes, et Energeetikaministeerium on vähendanud oma keskkonnaalaseid kohustusi 2003. eelarveaastal 26,3 miljardi ehk 12,5 % võrra; juba teist aastat järjest on energiaspektori keskkonnaalased kohustused vähenenud. 2003. aastal vähenesid need esmalt puhastamiskava ümberkorraldamise tõttu, mille eesmärk oli keskenduda oma põhiülesannetele ja kiirendada puhastamisprotsessi.⁽¹⁹⁾ Ameerika Ühendriikide valitsuse aruandluse eest vastutava ameti (United States Government Accountability Office (edaspidi "GAO")) veel värskeas aruandes käsitleti Energeetikaministeeriumi tuumarajatiste puhastamise kulude vähendamise eesmärki. GAO aruandes leiti, et 2005. aasta märtsi seisuga oli Energeetikaministeerium 16st puhastustegevusest mitmete puhul kavast ette jõudnud või seda täpselt täitnud ning kolme kõige suuremat väljakutset pakkuva ja kulukama toimingu puhul kavast maha jäänud. GAO aruandes väideti, et Energeetikaministeerium eeldab, et esialgseks eesmärgiks olnud 50 miljardi USA dollari suuruseid kulusid vähendatakse märkimisväärselt.⁽²⁰⁾
- (133) Eespool öeldut arvesse võttes on komisjon arvamusel, et ta võib põhjendatult väita, et neist kahest hinnangust on BNFLi oma tõenäoliselt tegelikkusele kõige lähemal.
- (134) Seepärast järeldeb komisjon, et meede ei kujuta endast sellest võrdlussüsteemist lähtudes BNFLile antavat riigiabi.

7.3.2. Teise võrdlussüsteemi põhjal tehtud analüüs (saastekulude käsitlemine tegevuskuludena).

- (135) Esimene samm BNFLi panuse arvutamiseks selle võrdlussüsteemi põhjal seisneb varade järjestikuste omanike kohustuste määramises viisil, mis vastaks tasudele, mida hüpoteetiline likvideerija neilt kõigilt nõuaks. See summa on tõenäoliselt tihedalt seotud varadest saadavate tuludega.

- (136) Komisjon on arvamusel, et *magnox*-jaamade puhul on kõige asjakohasem määrata kohustuste suurus ajaliste suhete alusel, kuna nende elektrijaamade tootmine on järjepidevalt väga stabiilne.

⁽¹⁶⁾ Need arvestuslikud elektrienergiahinnad jäävad vahemikku GBP 28MWh–GBP31MWh. Võrdlusena on esitatud 2006. aasta aprilli baashind GBP 54,48 MWh ja 2007. aasta baashind (mis on suvise ja talvise hinna keskmine) GBP 53,75 /MWh (Allikas: Ühendkuningriigi ametiasutused tsiteerivad uudiskirja Platts European Power Daily, 8. veebruar 2006).

⁽¹⁷⁾ Edaspidi "Lifecycle Baseline 2".

⁽¹⁸⁾ Summad ei pruugi olla täpsed ümardamise tõttu.

⁽¹⁹⁾ Vaata Ameerika Ühendriikide valitsuse 2003. aasta finantsaruannet, lk 11 <http://fms.treas.gov/fr/03frusg.html>.

⁽²⁰⁾ GAO 2005. aasta juuli aruanne "Tuumajäätmed" esindajatekoja energia ja vee arengu allkomitee ning assigneeringute komitee esimehele ja kõrgemalseisvale vähemusliikmele.

- (137) Springfieldsi puhul eristati kohustusi, mis on seotud kasutatud *magnox*-kütuse ümbertöötamisega, gaasijahutusega reaktorites kasutatud kütusega, ja muid kohustusi. *Magnox*-kütusega seotud kohustused määratakse samadel alustel nagu *magnox*-jaamade puhul eespool, kuna tuumajäätmete tootmine on vahetult seotud jaama toodetud elektrienergiaga. Gaasijahutusega reaktoritega seotud BNFLi kohustused määratakse vastavalt selle kokkulepetele BEga, kusjuures BE vastutas nende kohustuste eest kuni 1995. aastani. Sama meetodit kasutatakse ka Sellafildi rajatise *magnox*-kütusega seotud kohustuste puhul. ⁽²¹⁾
- (138) Muud (*magnox*-kütusega ja gaasijahutusega reaktoritega mitteseotud) Springfieldsi kohustused määratakse ajalise suhte põhjal. Samasugust ajalise suhte meetodit kasutati ka Driggi ja Capenhursti rajatiste puhul.
- (139) Sellafildi rajatise THORPi ja SMP jaamade puhul on olukord teistsugune. Need jaamad ehitas BNFL. THORPi esimene käitaja oli BNFL, kuid selle käitamist jätkab NDA. SMPd hakkab käitama ainult NDA üksi või äärmisel juhul kellegagi koos. Kohustuste määramine ajalise suhte põhjal toob seega kaasa selle, et oluline osa nendest kohustustest määratakse NDAle.
- (140) Erinevalt elektrijaamadest või kütusetootmisjaamadest ei pea neil jaamadel kindlat äriplaani olema. Nende äriotsustarbeline haldamine tähendab üldiselt seda, et nad saavad enamiku oma tulust käitamise alguses. Esimesi lepinguid, mis sellega seoses sõlmitakse, nimetatakse baaslepinguteks. Käitajate eesmärgiks on katta nii palju lepingutest saadavast tulust tulenevaid likvideerimiskulusid kui võimalik. See kehtib ka THORPi ja SMP puhul. Komisjon usub, et sellisel juhul on selle võrdlussüsteemi põhjal mõttekas määrata kõik kohustused esimesele omanikule, sest hoolas seaduseandja fikseeriks tõenäoliselt kõik likvideerimiskulusid katvad summad nii, et neist suurema osa, kui mitte kõik, saaks maksta selle omaniku poolt sõlmitud baaslepingute alusel.
- (141) Komisjon märgib, et Greenpeace'i esitatud märkused osutavad asjaolule, et THORPi ja SMP majandusväljavaated ei ole nii head kui nad algselt tundusid olevat. Komisjon usub siiski, et see ei tohiks anda põhjust kohustuste määramiseks kasutatud meetodi kõrvalejätmiseks, sest isegi kui jaamade aktiivsus on kogu maailmas langenud, peaks nende tulude saamise üldprofiil (st valdav osa tuludest saadakse tegutsemise alguses) jääma samaks.
- (142) Seega on komisjon kõik THORPi ja SMP jaamade tuumarajatiste kohustused määranud BNFLile.
- (143) Teine samm seisneb BNFLi panuse suuruse arvutamises nende kohustuste kandmisse.
- (144) Selle panuse arvutamises tuleb arvesse võtta BNFLi poolt juba kantud kohustusi. Teatavad rajatised, sealhulgas eeskätt mõned *magnox*-jaamad, on tööpoolest juba tegevuse lõpetanud ja nende likvideerimist on juba alustatud. BNFL on nende kohustuste kandmiseks kulutanud 5,1 miljardit Inglise naela. Seda tehes ei kontrollinud BNFL, kas kohustused, mida ta kannab, kuuluvad ikka käesoleva võrdlussüsteemi põhjal talle. Kogu seda panust saab siiski arvutustes arvesse võtta mõlemal juhul: nii siis, kui kantud kohustused kuulusid BNFLile ja need lisatakse arvutustesse otse, kui ka siis, kui need talle ei kuulunud ja BNFL kandis rohkem kohustusi, kui oleks pidanud, ning oleks pidanud selle eest hüvitist saama.
- (145) Teiseks tuleb arvesse võtta ka BNFLi poolt NDAle üleantavaid finantsvarasid. NDAle üleantavate varade väärtusest tuleb lahutada väärtus, mille BNFL sai *magnox*-jaamade omandamisega, kuna BNFLi panus hõlmab vaid varade väärtuse kasvu.
- (146) Eespool nimetatud otsusest tulenevalt, mille kohaselt kõik SMP ja THORPi jaamade kohustused määratakse BNFLile, tuleb BNFLi panusena arvesse võtta ka SMP ja THORPi tulevast rahavoogu, mille saab BNFLi asemel NDA.
- (147) Allpool toodud tabelis on esitatud kokkuvõte selle võrdlussüsteemi põhjal saadud tulemustest:

Tabel 4.

BNFLi hinnanguline panus talle määratud kohustuste täitmisse. 5,4 % nominaalmääruga diskonteeritud 2005. aasta hinnad, summad on miljardites Inglise naelades

BNFLile määratud kohustused, mis ei hõlma Thorpi ja SMP kohustusi	a		-8,0
BNFLile määratud Thorpi ja SMP kohustused	b		-1,4
BNFLi kantavad kohustused kokku	c	a+b	-9,4
NDAle antavad rahalised vahendid			
<i>Magnox</i> -kohustus	d		8,3
NLIP	e		4,0
THORPi ja SMP tulevased rahavood	f		2,6
Muud varad	g		0,7
Rahaliste vahendite koguväärtus	h	d+e+f+g	15,6
BNFLile <i>magnox</i> -tehingu käigus üleantud rahalised vahendid			
<i>Magnox</i> -kohustus	i		-5,3
Muud vahendid	j		-4,0
BNFLile antud mahaarvatavad vahendid kokku	k	I+j	-9,4

⁽²¹⁾ Välja arvatud THORPi ja SMP puhul, mida käsitletakse eraldi.

Netovahendite väärtus	l	h-k	6,2
BNFLi poolt kantud kohustused	m		5,1
Kohustuste täitmiseks eraldatud rahalised vahendid	n	l+m	11,4
BNFLi haldamise tulemus	o	n-c	2,0

(148) Eeltoodud tabeli esitasid Ühendkuningriigi ametiasutused. Nagu ka tabel 3, põhineb see BNFLi arvestustes esitatud arvandmetel.

(149) Ka selle puhul kehtivad (128).–(133). põhjendustes esitatud kaalutlused.

(150) Seepärast järeldeb komisjon, et meede ei kujuta endast käesoleva võrdlussüsteemi alusel BNFLile antavat abi.

7.4. Abi andmine EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses – NDAle antava abi olemasolu

(151) Kaht eespool kirjeldatud arvutusviisi saab kasutada ka selle kindlakstegemiseks, kas ja kui jah, siis millisel määral, annab kõnealune meede NDAle eelise.

(152) Komisjon on aga arvamusel, et käesoleval juhul ei ole arvutamist vaja. Meede annab tõepoolest piiramatu tagatise, et riik katab kõik NDA kuld, kui neid ei ole võimalik katta agentuuri äritegevusest saadavatest tuludest või sellele üle antud finantsvaradest. Tagatis on ka ajaliselt ja kohaldamisala poolest piiramatu. See ei välista kulusid, mis on seotud konkureerivate tegevustega, eriti kui nende tegevustega võivad kaasnedä lisakohustused, ja selle summa suurus ei ole piiratud.

(153) Komisjon on arvamusel, et selline piiramatu tagatis on juba ise riigi poolt NDAle antud eelise.

(154) Kuna seda tagatist rahastatakse riigi vahenditest ning antakse konkreetselt NDAle ja kuna NDA jätkab ühte osa oma äritegevusest liikmesriikidevahelist kaubandust hõlmavatel turgudel, järeldeb komisjon, et meede kujutab endast NDAle antavat riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(155) Komisjon märgib, et Ühendkuningriik ei vaidlustanud asjaolu, et meede kujutab endast NDAle antavat riigiabi.

7.5. NDAle antava abi kokkusobivuse hindamine EÜ asutamislepingu alusel

(156) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 on sätestatud ühenduses riigiabi keelustamise üldpõhimõte.

(157) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 2 ja artikli 87 lõikes 3 on sätestatud erandid üldisest kokkusobimatusest, mis on sätestatud artikli 87 lõikes 1.

(158) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 2 sätestatud erandeid ei saa käesoleval juhul kohaldada, kuna meede ei ole sotsiaalse iseloomuga ja seda ei anta üksiktarbijatele, sellega ei korvata erakorraliste sündmuste või loodusõnnetuste tekitatud kahju ning sellega ei anta abi Saksamaa jagamisest kahjustatud Saksamaa Liitvabariigi teatud piirkondade majandusele.

(159) Täiendavad erandid on sätestatud EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 3. Käesoleval juhul ei saa kohaldada artikli 87 lõike 3 punktis a, artikli 87 lõike 3 punktis b ja artikli 87 lõike 3 punktis d sätestatud erandeid, kuna abi ei edenda niisuguste piirkondade majanduslikku arengut, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus, see ei aita ellu viia üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti või kõrvaldada mõne liikmesriigi majanduses tõsist häiret ja see ei ole mõeldud kultuuri edendamiseks ega kultuuripärandi säilitamiseks.

(160) Seega võib käesolevas asjas kohaldada ainult EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis c sätestatud erandit. Artikli 87 lõike 3 punktis c on sätestatud, et riigiabi on lubatud juhul, kui see antakse selleks, et soodustada teatud majandusharu arengut, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(161) Komisjoni tava kohaselt tõlgendatakse artikli 87 lõike 3 punkti c teksti sellisena, et meedet võib pidada asutamislepinguga kooskõlas olevaks, kui selle positiivne panus ühenduse teatud eesmärkide täitmisse kaalub üles selle negatiivse mõju siseturul valitsevale konkurentсиле.

(162) Jaos 7.1 selgitatakse üksikasjalikumalt meetme kokkusobivust Euratomi asutamislepingu eesmärkidega. Komisjon tervitab NDA asutamist ja peab seda suurepäraseks meetmeks selliste tuumarajatiste kohustustega tegelemiseks, mis tekkisid kaugemas minevikus, kui keskkonnapoliitika ei olnud veel saavutanud oma tänapäevast taset. Komisjon on arvamusel, et NDA panus tuumkütuetsükli lõppetapi parimaks võimalikuks rakendamiseks on märkimisväärne. Seeläbi panustab ta kahtlemata Euratomi asutamislepingus sätestatud ühenduse tuumapoliitika rakendamisse. Meetme positiivne panus on seega väga oluline ja komisjoni arvates selgelt põhjendatud.

(163) Kui NDA oleks olnud kohustatud lõpetama esimesel võimalusel oma varade kasutamise ärilisel eesmärgil, ei avaldaks meede konkurentсиле märkimisväärset negatiivset mõju. Kuid Ühendkuningriik sellist otsust ei teinud ja lubas NDAI teatavatel tingimustel kasutada varasid äritegevuseks. Komisjon võib ainult märkida, et seda tehes võimaldas Ühendkuningriik NDA tegevusel mõjutada siseturgu. See-

pärast tuleb analüüsida meetme mõju ulatust, et seda hinnata.

(164) Komisjon on arvamusel, et NDA-poolne varade jätkuv kasutamine äritegevuseks, mis tugines riigilt saadud abile, mõjutab konkurentsi samamoodi nagu ümberkorraldusabi saanud ettevõtte tegevuse jätkumine. Selles suhtes on sarnasus BE ümberkorraldamisega ⁽²²⁾ 2 silmatorkav. Neid sarnasusi arvesse võttes on komisjon arvamusel, et kõige asjakohasema viisi, kuidas hinnata meetme mõju konkurentsile ning kehtestada piirid, mida ületamata võib meedet pidada ühisturuga kokkusobivaks, võib leida ühenduse suuniste (raskustes olevatele ettevõtetele päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi kohta ⁽²³⁾ 3) aluseks olevatest põhjendustest, ning eriti oluliseks peab ta vajaduse korral võrdväärsete kompenseerivate meetmete leidmist, et leevendada abi mõju.

(165) Enne iga vara kohta konkurentsiolekorra üksikasjalikku analüüsi tegemist on komisjonil kaks üldist märkust meetme mõju kohta konkurentsile.

(166) Esimene märkus on selle kohta, et NDA põhikiri ise leevendab juba meetme mõju konkurentsile ka nende varade puhul, mille käigushoidmist jätkatakse. Ärilise eesmärgiga ettevõtte kasutaks tõenäoliselt tegevusabi, et vähendada oma kulusid ja müüa madala hinnaga. Erinevalt sellest hoiab NDA varasid käigus vaid siis, kui nende käigushoidmine võib suurendada nende peamise kohustuse täitmise väärtust, s.o jaamade likvideerimise kohustuse täitmise väärtust. Seega ei ole NDAl ajendit kasutada abi turuhinnast madalama hinnaga teenuste pakkumiseks ja teda ei huvita kindlasti abi kasutamine oma kulude vähendamiseks. Lisaks sellele ei investeerinud NDA olemasolevate varade käigushoidmise ajal uutesse varadesse. Seega ei ole ta huvitatud mõju saavutamisele ja turuosa hõivamisele suunatud äristrateegiast.

(167) Samuti ei investeerinud NDA uutesse varadesse ega hakka tegelema uute tegevusaladega. Teatavate varade käigushoidmisest saadavat rahavoogu kasutatakse eranditult tuumarajatiste kohustuste kandmiseks. Kõiki NDA tulusid kaitseb NDA tegevusraamistik, mis takistab nende kasutamist muudel eesmärkidel.

(168) Põhimõtte, et saastaja maksab kohaselt peaksid kõik tuumaenergiajaamade käitajad katma osa oma tuumarajatiste kohustustest. Seda arvesse võttes kohustus Ühendkuningriik NDAl kuuluvate kohustuste kandmiseks nõudma NDAl ja tuumaenergiajaamade haldamisloa omanikuks saanud ettevõtetele kõikvõimalike jõupingutuste tegemist oma hindade korrigeerimisel. Kui seda ei saavutata, annab Ühendkuningriik sellest aru komisjonile ja teavitab teda põhjustest, miks selleni ei jõutud.

(169) Teine märkus on selle kohta, et konkursisüsteem, mida Ühendkuningriik kavatab rajatiste haldajate määramiseks kasutada, avaldab juba iseenesest siseturul valitsevale konkurentsile väga soodsat mõju. See loob aluse Ühendkuningriigi mõne tuumarajatise käitamise turu tegelikuks toimimiseks ja lisaks sellele nende likvideerimiseks. Komisjon on arvamusel, et kõnealuse turu areng on ühenduse majanduse kui terviku jaoks suurepärane. See võimaldab jagada oskusteavet kogu ühenduse tööstusele. Seega on meetmel märkimisväärsed positiivsed välismõjud, mis on eriti kasulikud, kui silmas pidada järgnevate kümnendite jooksul Euroopa Liidus likvideerimist vajavate tuumarajatiste arvu.

(170) Komisjon on analüüsinud ka kõikide NDA poolt äritegevuse eesmärgil käigushoidavate varade tüüpide konkurentsiolekorda.

7.5.1. Magnox-elektrijaamad

(171) Magnox-elektrijaamad tegutsevad Suurbritannia väga konkurentsivõimelisel elektrienergiaturul.

(172) Komisjon viitab Ühendkuningriigi mikroökonomilistele argumentidele, et meede ei mõjutaks konkurentide jaama käigushoidmise aega ja hinda, millega nad oma elektrienergiat müüvad isegi siis, kui see vähendaks jaamade lühiajalisi piirkulusid.

(173) Komisjon kahtles selles. Nende argumentidega võib küll arvestada, kui tegemist on enamasti ühtse täiusliku rahaturuga ja eelistatavalt ühtsest allikast saadava täiusliku teabega. Kuid Suurbritannia elektrienergiaturg ei ole praegu selline. See põhineb enamasti kahepoolsetel lepingutel ja hõlmab mitut futuuriturgu. Peale selle jaguneb turg põhimõtteliselt hulgemüügituruks ja jaemüügituruks, millest viimane on majanduslikult ilmselgelt kasulikum. Ühe NDA konkurendi müüdava elektrienergia tegelikku kogust mõjutamata võib meede sundida teda osaliselt üle minema vähem kasulikule turu osale, mis mõjutaks selle tulemusi.

(174) Seepärast on komisjon arvamusel, et meede kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi sellel turul ja selle mõju tuleb leevendada.

(175) Ideaalne viis leevendada abi turule avalduvat negatiivset mõju oleks elektrijaamade tegevuse lõpetamine.

(176) Komisjon tunnustab aga, et nende elektrijaamade viivitamatult sulgemine võib avaldada negatiivset mõju likvideerimistegevuse tulemuslikkusele ja ohutusele. Kuna Sellafieldi rajatis ei saa nii lühikese etteteatamisajaga mitme elektrijaama jäätmeid ümber töötama hakata, tuleks leida

⁽²²⁾ Vaata joonealust märkust 9.

⁽²³⁾ Vaata joonealust märkust 8.

ajutisi ladustamisvõimalusi. See muudaks likvideerimis-tegevuse keerulisemaks, suurendades kulusid ja tekitades võib-olla ka ohutusega seotud probleeme. See võib tekitada ka elektrienergiavarustuse tagamisega seotud probleeme juba niigi tihedal Suurbritannia turul. Komisjon on arvamusel, et jaamade viivitamatu sulgemise nõue ei ole seega sobiv meede, et leevendada konkurentsiprobleeme.

(177) Komisjon märgib, et kuigi jaamu ei suleta kohe, on Ühendkuningriigil juba olemas kava nende kõigi peatse sulgemise kohta, mille kohaselt viimane jaam kavatakse sulgeda 2010. aasta paiku. See tähendab, et meetme mis tahes mõju konkurentidele väheneb ja kaob peagi. Käesoleva otsuse vastuvõtmise ja viimase sulgemise vahele jääv aeg on võrreldav ajaga, mis kuluks uuel turuletulijal uue elektrijaama projekti koostamisest kuni jaama käiku-laskmiseni. NDA ei alusta ka uue põlvkonna elektrienergia tootmist ega ehita uusi rajatisi.

(178) Selleks et vahepeal leevendada meetme mõju turule, uuris komisjon, kas NDAlt saab nõuda meetmete võtmist, mis oleksid oma mõju poolest sarnased nendega, mida nõuti BE-lt selle ümberkorraldamiseks antud riigiabi raames.⁽²⁴⁾
4 Selliseid kompenseerivaid meetmeid oli kolm.

(179) Esimene kompenseeriv meede seisnes selles, et BELt nõuti tuumaenergia tootmise, mittetuumaenergia tootmise ja kauplemistegevuse lahutamist. NDA aga ei tegele eriti muu energia kui tuumaenergia tootmisega. Seepärast arvab komisjon, et käesoleval juhul ei ole sellisel kompenseerival meetmel mõtet.

(180) Teine kompenseeriv meede seisnes selles, et BEL keelati kuue aasta jooksul tootmisvõimsust tõsta. Käesoleval juhul ei jäta NDA aga oma elektrienergia tootmiskahtu mitte ainult tõstmata, vaid lõpetab tootmise järk-järgult nelja aasta jooksul. Selle meetme mõjud on seega juba saavutatud NDA tavalise tegevuse käigus.

(181) Kolmas kompenseeriv meede seisnes selles, et BEL keelati elektrienergia jaemüük ettevõtetele hulgituru hinnast väiksema hinnaga.

(182) Komisjon on arvamusel, et sarnast meedet on vaja ka NDA puhul. Ühendkuningriik on võtnud kohustuseks seda rakendada.

(183) Tegelikult on käesoleval juhul kohaldatavad sama tüüpi erandid, millega oldi erandlike turutingimuste tõttu nõus BE puhul. Komisjon arvab, et sellised üksikud erandid on vajalikud, et mitte ohustada meetme eesmärki. BE

käsitleva komisjoni otsuse ülevaatamisest ilmneb, et erandite kohaldamine ei põhjastanud abi kuritarvitamist.

(184) Käesoleval juhul, nagu ka BE juhul, määratakse erandlike turutingimuste olemasolu konkreetsete testide ja operatsioonianalüüside teel.

(185) Testid on aga veidi vähem tülikad kui BE puhul. Komisjon on arvamusel, et see on õigustatud ja proportsionaalne, kuna NDA turuosa on palju väiksem kui BE oma ja meetme mõju elektrienergia turule on seega väiksem.

(186) Ühendkuningriigi ametiasutused on pakkunud meetme rakendamist (187)–(190). põhjendustes määratletud tingimustel.

(187) Tavaliste turutingimuste korral, kui NDA soovib sõlmida lõpptarbijatega uusi lepinguid, määrab riigisekretär sõltumatu eksperdi, kes esitab kord aastas aruande selle kohta, kas lepingud on sõlmitud hindadega, mille energiakomponent vastab hulgiturul valitsevatele hindadele või on neist suuremad.

(188) Erandlikes turutingimustes võib NDA müüa uued lepingud, mis on sõlmitud hindadega, mille energiakomponent on madalam kui hulgiturul valitsev hind, kuid alles pärast seda, kui NDA või selle nimel tegutsevate ettevõtete audiitorid on jõudnud järeldusele, et üks kahest allpool esitatud erandlike turutingimuste testist on läbitud.

— Test A. NDA või tema nimel tegutsev ettevõtte teeb hulgiturul [...] (*) müügipakkumise ajavahemikuks [...] miinimumiga [...] talveperioodiks ja [...] suveperioodiks hulgiturul valitseva hinnaga ning selleks tähtajaks ei ole selliseid pakkumisi vastu võetud.

— Test B. baaskoormuselektrienergia müük üks hooaeg ette moodustab Ühendkuningriigi elektrienergia hulgimüügiturul alla [...] (bruto), mille keskmine on võetud [...].

(189) Neist kahest testist ühe läbimist peetakse erandlike turutingimuste alguseks. Seejärel saaks NDA müüa uued lepingud kuni [...] lõpptarbijatele hindadega, mis on madalamad kui hulgiturul valitsevad hinnad, eeldades et selline hinnakäitumine on erandlike turutingimuste ajal äritegevuse seisukohalt vajalik.

(190) Erandlike turutingimuste aeg ei tohi ületada [...]. Selleks et erandlikud turutingimused hakkaksid kehtima järgmisel ajavahemikul, tuleb läbida uuesti kas test A või test B.

⁽²⁴⁾ Vaata joonealust märkust 9.

(*) Ärisaladus.

- (191) Komisjon on arvamisel, et see mehhanism sobib kompenseeriva meetme rakendamiseks. See põhineb piisavalt läbipaistval ja rakendataval kriteeriumil, mis võimaldab teha otsuseid mõistlikul ja tõhusal viisil. See aitab leevendada konkurentsi kahjustamist turul kuni *magnox*-jaamade sulgemiseni.
- (192) Eeltoodut arvesse võttes on komisjon seisukohal, et meetme positiivne panus Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamisse kaalub üles meetmega kaasnevad konkurentsimoonutused, mida leevendavad jaamade peatse sulgemise asjaolu ja rakendatav kompenseeriv meede.
- ### 7.5.2. THORP
- (193) Komisjon on arvamisel, et meetme mõju seoses THORPi tegevuse jätkamisega NDA poolt on väga piiratud.
- (194) Kõige olulisema osa THORPis tehtavast ümbertöötamisest moodustab esmajoones gaasijahutusega reaktorite kütuse ümbertöötamine. Sellega seoses ei ole tal praegu ühtegi konkurenti. Kuna BE on praegu ainus gaasijahutusega reaktorite kasutatud kütuse allikas Euroopas, arvab komisjon, et on selge, et ükski turumajanduslik investor ei kaaluks investeeringu tegemist uude gaasijahutusega reaktorite kasutatud tuumkütuse ümbertöötamise rajatisse.
- (195) Greenpeace väidab, et gaasijahutusega reaktorite kasutatud kütuse ümbertöötamise alternatiiv võiks olla selle vahetu ladustamine, mis oleks investori jaoks palju soodsam lahendus.
- (196) Komisjon on aga seisukohal, et hoolimata sellest, et investeeringud vahetusse ladustamiseks oleksid väiksemad, oleks see siiski väga ebasoodne võimalus. Nagu Ühendkuningriik märkis, on BEL kui ainsal gaasijahutusega reaktorite kasutatud kütuse allikal oma kasutatud kütuse käitlemiseks juba sõlmitud kogu selle tegevusaega hõlmava tähtajaga lepingud. Komisjon märgib, et vastupidi sellele, mida Greenpeace näib väitvat, ei olnud BNFL kohustatud neid jäätmeid tegelikult ümber töötama. Tema kohustus on neid vaid käidelda. Komisjonile teadaolevatel andmetel ei kavatsenud BNFL kõiki neid jäätmeid ümber töötada.
- (197) Need kokkulepped sõlmiti uutel läbirääkimistel algete kokkulepete üle, mis peeti ettevõtte ümberkorraldamise käigus. Seepärast on hinnad BE jaoks eriti huvipakkuvad, kuna selles olukorras oli BNFL nagu iga teine turumajanduslik investor valmis pakkuma hindu, mis olid sama madalad nagu selle piirkulud, andes ära osa või kõik oma püsikuludest (tuleb aga märkida, et Greenpeace'i nimetatud ja 53. põhjenduses mainitud suurus 140 000 Inglise naela tonni kohta ei vasta tõele, kuna neis kokkulepetes kehtestatud hinnad sõltuvad elektrihindadest, mida kirjeldatakse BE ümberkorraldamist käsitlevas eespool nimetatud komisjoni otsuse kohta esitatud tabelis 7).
- (198) Komisjon peab võimatuks seda, et konkurent, kes peaks ehitama kas märkimisväärsete püsikuludega uue ladustamisrajatise või arvestama ohtlike materjalide veoga kaasnevate suurte kuludega, suudaks sellistes tingimustes teha BEle konkureeriva pakkumise.
- (199) Seega on konkurentsiküsimus THORPi puhul seotud vaid primaarsete kergvee reaktorite (LWR) kasutatud kütuse ümbertöötamisega.
- (200) Selle tegevusega seoses arvab komisjon, et vahetu ladustamine ümbertöötamisega tegelikult ei konkureeri. Kasutatud kütuse ümbertöötamine on praegu ja lähemas tulevikus uraani turul valitsevates majandustingimustes palju kulukam kui selle vahetu ladustamine.⁽²⁵⁾ Seetõttu eelistavad tuumarajatise käitavate riikide valitsused sageli ümbertöötamist vahetule ladustamisele. Selline meetodi valik, mis on tihti rakendatud seaduste või määrustega, jätab käitajatele valiku tegemiseks väga vähe või üldse mitte otsustamisruumi.
- (201) Gaasijahutusega reaktorites mittekasutatava kütuse ümbertöötamises on THORPil Euroopa Liidus ainult üks konkurent: Prantsuse ettevõtte Areva.
- (202) Seda silmas pidades arvab komisjon, et meetmega kaasnevate konkurentsimoonutuste leevendamiseks THORPi ennetähtaegse sulgemise nõue pigem tekitaks konkurentsiprobleeme kui lahendaks neid. See annaks tõepoolest Arevale monopolse seisundi ja seda asjaomasele turule tuleku tehnoloogilisi ja finantsilisi raskusi silmas pidades kindlasti väga kauaks.
- (203) Komisjon on veendunud, et eespool kirjeldatud arvesse võttes on meetme poolt konkurentsile avalduva mõju leevendamiseks parem tagada seda, et NDA tegevuse jooksul ei kasutata valitsuse vahendeid, et anda THORPile Arevaga konkureerimisel eelis.
- (204) Jaos 7.3 näidati, et BNFL on eraldanud THORPi likvideerimise püsikulude kandmiseks piisavalt raha. Seepärast arvab komisjon, et tagamaks, et NDA ei kehtestaks konkurentsi kahjustavaid hindu, on piisav, kui nõuda NDAlt, et kõigi THORPiga sõlmitavate uute lepingute puhul arvestataks hinna kehtestamisel kõiki kulusid, sealhulgas kõiki täiendavaid tuumarajatiste kohustusi.
- (205) Ühendkuningriik on võtnud kohustuseks rakendada seda terviklikku hinnakujundusmehhanismi. Seda rakendatakse kõigi uute lepingute puhul, mille NDA sõlmib pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist. Seda kitsendust ei kohaldata nende lepingute puhul, mis sõlmiti enne komisjoni otsuse jõustumist ega lepingute suhtes, mille kohta klientidele on tehtud tuumarajatiste likvideerimise agentuuri ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja tööstusministeeriumi kinnitatud ametlikud pakkumised, mille üle alustati läbirääkimisi enne seda kuupäeva, ning lepingute suhtes, mis enne seda kuupäeva sõlmitud eellepingu kohaselt sõlmiti pärast seda kuupäeva.

⁽²⁵⁾ Vaata OECD/NEA, "The Economics of the Nuclear Cycle", 1994, mis on siiani üks terviklikumaid seda külgel käsitlevaid uuringuid.

(206) Eespool esitatud argumente arvesse võttes on komisjon veendunud, et meetme positiivne panus Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamisse kaalub üles meetmega kaasnevad konkurentsimoonutused, mida leevendab rakendatav kompenseeriv meede.

7.5.3. SMP

(207) SMP konkurentsiolekord on samuti väga eriline. SMP toodab seguoksiidkütust. Seda kütust saab kasutada ainult teatud tuumaelektrijaamades, mis on vastavalt projekteeritud või kohandatud. SMP1 on praegu ainult kaks konkurenti: Areva ja Belgonucléaire. Need kaks konkurenti on olulisel määral üksteisega seotud. Komisjon mõistab, et kuigi Belgonucléaire'1 on seguoksiidkütuse tootmiseks tehnoloogilist suutlikkust, sõltub ta tuumaelektrijaamades kasutatava lõpptoodangu valmistamisel Arevast. Lisaks sellele müüb Belgonucléaire oma toodangut Commoxi kaudu, mis on Areva (60 %) ja Belgonucléaire' (40 %) ühine tüütaretevõte.

(208) Kui SMP peaks kaduma, piirduks konkurents turul parimal juhul vaid kahe ühiste huvidega äriühinguga ja on võimalik, et ka vaid üheainsa äriühinguga. Ei ole võimatu, et oma äritegevust võivad lähiaastatel alustada Jaapani või Vene ettevõtjad, kellele praegu kuuluvad mittetulunduslikud seguoksiidkütuse tootmise rajatised. See ei ole aga kindel ja SMP tegevusaeg ja nende võimalike uute ELi mittekuuluvate ettevõtjate tegevusaeg võivad ainult paar aastat kokku langeda.

(209) Seda silmas pidades arvab komisjon, et SMP enneaegne sulgemine meetmega kaasnevate konkurentsimoonutuste leevendamiseks võib pigem tekitada probleeme kui neid lahendada.

(210) Komisjon usub, et eeltoodud arvesse võttes on meetme poolt konkurentsile avalduva mõju leevendamiseks parem tagada seda, et NDA tegevuse jooksul ei kasutata riigi vahendeid, et anda SMPle Areva ja/või Belgonucléaire'iga konkureerimisel eelis.

(211) Jaos 7.3 näidati, et BNFL on eraldanud piisavalt raha, et kanda SMP likvideerimise püsikulusid. Seepärast arvab komisjon, et tagamaks, et NDA ei kehtestaks konkurentsi kahjustavaid hindu, on piisav, kui nõuda NDAlt, et kõigi THORPiga sõlmitavate uute lepingute puhul arvestataks hinna kehtestamisel kõiki kulusid, sealhulgas kõiki tuumaraajatiste lisakohustusi.

(212) Ühendkuningriik on võtnud kohustuseks rakendada seda terviklikku hinnakujundusmehhanismi. Seda rakendatakse kõigi uute lepingute puhul, mille NDA sõlmib pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist. Seda kitsendust ei kohaldata nende lepingute suhtes, mis sõlmiti enne komisjoni otsuse jõustumist ega lepingute suhtes, mille kohta klientidele on tehtud tuumarajatiste likvideerimise agentuuri ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja tööstusministeeriumi kinnitatud ametlikud pakkumised ning mille üle alustati

läbirääkimisi enne seda kuupäeva, ning lepingute suhtes, mis enne seda kuupäeva sõlmitud eellepingu kohaselt sõlmiti pärast seda kuupäeva.

(213) Eeltoodud arvesse võttes on komisjon arvamusel, et meetme positiivne panus Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamisse kaalub üles meetmega kaasnevad konkurentsimoonutused, mida leevendab rakendatav kompenseeriv meede.

7.5.4. Springfields

(214) 2006. aasta lõpuks piirdub Springfieldsi tegevus vaid *magnox*-kütuse ja gaasijahutusega reaktorite tuumkütuse tootmisega.

(215) Selliseid tuumkütuseid kasutatakse ainult Ühendkuningriigis. *Magnox*-kütust kasutatakse ainult *magnox*-jaamades, millest viimane suletakse 2010. aastaks. Gaasijahutusega reaktori kütust kasutab vaid BE, mis sõlmis oma ümberkorraldamise raames BNFLiga gaasijahutusega reaktorite kasutatud kütuse tarnimiseks uued pikaajalised kokkulepped.

(216) Selle puhul kehtivad (196)–(198). põhjenduses esitatud argumendid. Ükski konkurent ei peaks Springfieldsi tegevusega konkureerivatesse varadesse investeerimist majanduslikult kasulikuks. Seepärast arvab komisjon, et meetme mõju konkurentsile on Springfieldsi rajatise puhul tähtsusetu ja selle puhul ei ole vaja rakendada kompenseerivaid meetmeid.

(217) Eeltoodud silmas pidades arvab komisjon, et meetme positiivne panus Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamisse kaalub üles meetmega kaasnevad konkurentsimoonutused.

7.5.5. Drigg

(218) Driggi rajatis on madala radioaktiivsuse tasemega tuumajäätmete hoidla. See on ainus taoline rajatis Suurbritannias.

(219) Ühendkuningriigi ametiasutused teavitasid komisjoni, et selle hoidla maht on piisav kõigi selliste Ühendkuningriigis toodetud jäätmete ladustamiseks kuni 2050. aastani. 90 % neist jäätmetest toodab NDA.

(220) Tuumajäätmete pikamaavedu ei soovitata ja mõned riigid on isegi keelanud nende impordi.

(221) Komisjon on arvamusel, et nendel tingimustel on uue turuletulija võimalused Driggi rajatisega konkureerida väga piiratud, mis teeks konkureeriva madala radioaktiivsuse tasemega jäätmete hoidla ehitamise majanduslikult veelgi vähem tasuvaks.

(222) Seepärast on komisjon arvamusel, et meetme mõju konkurentsile on Driggi rajatise puhul tähtsusetu ja selle puhul ei ole vaja rakendada kompenseerivaid meetmeid.

(223) Eetoodut silmas pidades arvab komisjon, et meetme positiivne panus Euratomi asutamislepingu eesmärkide saavutamisse kaalub üles meetmega kaasnevad konkurentsimoonutused.

7.6. BNFL rajatise ajutise haldajana

(224) Menetluse alguses oli komisjon mures, et BNFL võib saada NDAlt abi ajal, mil ta tegutseb ajutiselt rajatise haldajana, enne rajatiste haldajate leidmiseks korraldatavat konkursi.

(225) Komisjon märgib, et Ühendkuningriik on esitanud põhjaliku ja üksikasjaliku selgituse selle kohta, kuidas tasustatakse rajatiste haldajaid, sealhulgas BNFLi. Tasutakse vaid vajalike kulude eest, millel on kehtestatud aastamäär. Tavaliste maksetega ei kaasne tulusid ja tulu saadakse vaid siis, kui valitsuse seatud tõhususe eesmärgid on täidetud. Isegi sel juhul võrreldakse neid tulusid sektori rahvusvaheliste võrdlussummadega.

(226) Komisjon on arvamusel, et see protsess viib järeltulele, et rajatise haldaja rahastamine ei kujuta endast riigiabi.

(227) Sellega seoses rõhutab komisjon ka seda, et ta ei näe ühtegi *a priori* põhjust uskumaks, et rajatiste haldajatega ja isegi BNFLiga sõlmitud lepingud, tooks kaasa ristsubsideerimise. Erinevalt sellest usub ta, et sel eesmärgil kehtestatud raamistik loob palju paremad väljavaated läbipaistvuse tagamiseks kui olukord, kus BNFL teostab kõiki oma tegevusi ühe kontserni piires.

8. JÄRELDUS

(228) Komisjon järeltab, et meede ei kujuta endast EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses BNFLile ega NDAlle antavat abi. Kuivõrd käesolev otsus ei hõlma riigiabi, ei piira see Euratomi asutamislepingu kohaldamist. Kuivõrd käesolev abi on kooskõlas Euratomi asutamislepingu eesmärkidega ega mõjuta konkurentsi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, on kõnealune meede ühisturuga kokkusobiv. Käesolev otsus ei määra komisjoni seisukohta riigiabi võimaliku andmise kohta selle muudele võimalikele saajatele kui BNFL ja NDA,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Tuumarajatiste likvideerimise agentuuri asutamine Ühendkuningriigi poolt, mis seisneb ettevõtjale British Nuclear Fuels Limited kuuluvate *magnox*-tuumaenergiajaamade, Capenhursti, Driggsi, Sellafieldi ja Springfieldi rajatiste, nende rajatistega seotud finantsvarade ja nende tuumarajatiste kohustuste kandmise vastutuse üleandmises tuumarajatiste likvideerimise agentuurile, ja millest teatati komisjonile 22. detsembril 2003.

aastal, ei kujuta endast ettevõtjale British Nuclear Fuels Limited antavat riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

2. Tuumarajatiste likvideerimise agentuuri asutamine, nagu on kirjeldatud punktis 1, on ühisturuga ja Euratomi asutamislepinguga kokkusobiv tuumarajatiste likvideerimise agentuurile antav abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, kui see vastab käesoleva otsuse artiklites 2–9 sätestatud tingimustele.

Artikkel 2

Niipea kui tuumarajatiste kohustustega seotud ja artiklis 1 nimetatud kulud ületavad 2005. aasta märtsi hindade juures 15 100 000 000 Inglise naela, esitab Ühendkuningriik komisjonile põhjalikuma lisaaruande, milles näitab, et kulud piirduvad kõnealuses artiklis viidatud kohustuste täitmiseks vajaminevaga ja selleks, et piirata nende kohustuste täitmiseks tehtavaid kulusid vajaliku miinimumini, on võetud asjakohaseid samme. Sellised aruanded tuleb esitada kord aastas.

Summade arvutamiseks 2005. aasta märtsi hindade juures kasutab Ühendkuningriik komisjoni esitatud võrdlus- ja diskontomäära, uuendades seda määra iga viie aasta tagant.

Artikkel 3

1. Ühendkuningriik nõuab, et tuumarajatiste likvideerimise agentuur ja tuumaelektrijaamade haldamisloa saanud ettevõtte kohustuksid mitte varustama välisriikide lõpptarbijaid, kes ostavad elektrienergiat otse tuumarajatiste likvideerimise agentuurilt ja tuumaelektrijaamade haldamisloa saanud ettevõtelt tingimustel, mil tarbijatega sõlmitavas lepingus sätestatud hinna energiaelement on väiksem kui hulgiturul valitsev hind. Erandlikes turutingimustes, mis määratakse artikli 4 lõikes 1 sätestatud objektiivse testi läbimisega, võivad aga tuumarajatiste likvideerimise agentuur ja elektrijaamade haldamisloa saanud ettevõtte selliste erandlike tingimuste jätkumisel kujundada artiklis 4 sätestatud tingimustel lepingu energiaelemendi hinna hulgiturul valitsevast hinnast väiksemaks, kui tuumarajatiste likvideerimise agentuur ja elektrijaamade haldamisloa saanud ettevõtte leiavad, et see on konkurentsis püsimiseks vajalik.

2. Ühendkuningriik esitab komisjonile igal aastal aruande selle kohta, kuidas tuumarajatiste likvideerimise agentuur ja elektrijaamade haldamisloa saanud ettevõtte täidavad seda tingimust.

Artikkel 4

1. Erandlikuks loetakse turutingimusi siis, kui:

(a) tuumarajatiste likvideerimise agentuur teeb hulgiturul [...] müügi- ja pakumise ajavahemikuks [...] miinimumiga [...] talveperioodiks ja [...] suveperioodiks hulgiturul valitseva

hinnaga ning selleks tähtjaks ei ole selliseid pakkumisi vastu võetud (test A); või

- (b) baaskoormuselektrienergia müük üks hooaeg ette moodustab Ühendkuningriigi elektrienergia hulgiüügiturul kokku vähem kui [...] (bruto), mille keskmine on võetud [...] eelnevast nädalast (test B).

2. Kui üks neist kahest testist on läbitud, võivad tuumarajatiste likvideerimise agentuur ja elektriijaamade haldamisloa saanud ettevõtted müüa uued lepingud kuni [...] lõpptarbijatele hindadega, mis on madalamad kui hulgiturul valitsevad hinnad eeldades, et selline hinnakäitumine on erandlike turutingimuste korral äritegevuse seisukohalt vajalik.

3. Erandlike turutingimuste aeg ei tohi ületada [...]. Selleks et erandlikud turutingimused hakkaksid kehtima järgmisel ajavahemikul, tuleb läbida uuesti kas test A või test B.

Artikkel 5

1. Ühendkuningriik nõuab, et tuumarajatiste likvideerimise agentuuri ning THORPi jaama ja SMP jaama haldamisloa saanud ettevõtted ei varustaks kasutatud kütuse ümbertöötamise ja ladustamisega tegelevaid ettevõtteid ega sõlmiks seguoksiidkütuse tarnimise lepinguid hindadega, mis on väiksemad kui kavandatud tarnekulud. Sellised kulud hõlmavad nende tegevuskulusid ning likvideerimise ja jäätmemajandusega seotud mis tahes kulusid, mis kavandatakse vahetult enne lepingu jõustumist.

2. Punkti 1 ei kohaldata lepingute suhtes, mis jõustuvad enne käesoleva otsuse vastuvõtmist või lepingute suhtes, mille kohta klientidele on tehtud tuumarajatiste likvideerimise agentuuri ja

Ühendkuningriigi kaubandus- ja tööstusministeeriumi kinnitatud ametlikud pakkumised ning mille üle alustati läbirääkimisi enne seda kuupäeva, ning lepingute suhtes, mis enne seda kuupäeva sõlmitud eellepingu kohaselt sõlmiti pärast seda kuupäeva.

Artikkel 6

Ühendkuningriik esitab igal aastal aruande selle kohta, kuidas rakendatakse artikleid 3–5. Aruanne peab eelkõige kajastama seda, kas asjaomase aasta turutingimused olid erandlikud ja täpsustama sõlmitavate lepingute tingimusi. Aruandes tuleb käsitleda ka seda, kas lepingud sõlmiti asjaomasel aastal artikli 5 lõige 1 sätteid kohaldades, ja lepingu tingimusi. Aruanne peab vajadusel kirjeldama ka äriühingu British Nuclear Fuels Limitedi poolt tuumarajatiste likvideerimise agentuurile üleantud varade tulevase rahavoo muutusi võrreldes prognoosidega. Samuti peab aruandes selgitama ka seda, kas tuumarajatiste likvideerimise agentuur saavutas oma eesmärgi kanda osa tuumarajatiste likvideerimise agentuurile määratud elektriijaamade tuumarajatiste kohustustest või mitte, ning kui ei, siis selgitama selle põhjusi.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigile.

Brüssel, 4. aprill 2006.

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Neelie KROES